

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

ZIJN TEKENINGEN EN MODELLEN AAN EEN NEDERLANDER TOEBEHORENDE IN BELGIE BESCHERMD ?

Teneinde het vraagstuk te omlijnen past het te weten :

1° of de Belgische of Nederlandse wet van toepassing is?

2° en nadien of de beschikkingen van het Nederlands recht en van het Belgisch recht overeenstemmen of niet teneinde na te gaan of het beginsel van de internationale wederkerigheid ja dan niet kan worden ingeroepen.

* * *

In antwoord op de eerste vraag herinneren wij vooreerst dat net zoals de bekwaamheid der personen om een goed te verkrijgen beheerst is door de nationale wet, het goed zelf beheerst wordt door de wet waar het goed gelegen is. Daar waar het om een immaterieel goed gaat, hetzij hier de intellectuele schepping van tekeningen en modellen, bestaat de bescherming daar waar het voorwerp van de verstandelijke conceptie bewerkstelligd wordt. Wij hebben bijgevolg te doen met een politiewet (lex fori) welke aan de eigenaar het monopolie verleent van die tekeningen en modellen (Niboyet, uitgave 1947, t. IV, n° 1309, Répertoire Pratique v° Conflit de lois n° 22).

De tekeningen en modellen toebehorende aan een Nederlander doch in België benutigd, ressorteren bijgevolg van de Belgische wet.

* * *

Alvorens thans tot de vergelijkende stukken over te gaan van Nederlandse en Belgische rechten behoort het de termen nader te verduidelijken teneinde het voorwerp van de bescherming nauwkeurig te omlijnen, zoals wij het verstaan in ons Belgisch recht.

1° Zo de gebruikelijke begripsomschrijving van tekeningen en modellen louter jurisprudentieel is (Novelles v° Dessins et modèles n° 3) in het merendeel der landen welke de materie regelen, en dit ook was in België tot in 1935, is zij thans in België wettelijk bepaald door artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 29 Januari 1935 :

« Maken tekeningen uit alle combinaties van lijnen, » figuren, kleuren of plastische vormen, getekend, toegepast, gedrukt, gehouwen, geweven enz... met het

» doel aan het produkt een nieuw uitzicht of een oorspronkelijke vorm te geven. »

2° Tekeningen en modellen zijn te onderscheiden van zekere vormcombinaties welke zekere technische verbeteringen teweeg brengen; inderdaad zij maken alsdan integraal deel uit van het object en de bescherming is te vinden in het uitvindingsbrevet (Zwitsers Bondsgerecht, 9 Juli 1929, Propriété Industrielle 1930, bl. 47; Frans Hof van Cassatie, 21 Juli 1928; Propriété Industrielle 1929, bl. 69; Rechtbank Brussel, 17 Maart 1927; Propriété Industrielle 1928, bl. 257).

3° Tekeningen en modellen zijn eveneens te onderscheiden van het begrip der aan de nijverheid toegepaste kunst, rechtstreeks beschermd door de wet op de auteursrechten (art. 21, wet van 1886) welke in zich houdt de opvatting van een kunstuitbeelding en welke gedurende lange jaren het voorwerp heeft uitgemaakt van talloze betwistingen in de Belgische rechtsleer en rechtspraak waaraan thans in België een einde is gesteld geworden door het voornoemd besluit (Novelles v° cit. n° 7 tot 16, v° Droit d'auteur n° 443 e.v. en vergelijk onder meer cassatie Rome 25 Januari 1933, Riffeser t/ Complooy, Revisita della Propriété Intellectuelle 1933-34 betreffende de kunstwaarde van flesstoppen met hoofden van Tirolse bergbewoners).

In zover tekeningen en modellen zich kunnen beroepen op aan de nijverheid toegepaste kunst, genieten zij niet enkel de bescherming der wet op de auteursrechten, waarvan zij door toedoen van het Koninklijk Besluit van 1935 genieten, maar eveneens de bescherming voorzien in de verdragen van Bern en Rome.

* * *

Daartegenover onderzoeken wij thans hoe de Nederlandse wet luidt in verband met de tekeningen en modellen.

Het intern Nederlands recht houdt geen enkele specifieke beschikking in ten behoeve van zijn onderhorigen aangaande tekeningen en modellen. De in 1912 uitgevaardigde auteurswet spreekt enkel, net zoals onze wet van 1886, van de aan de nijverheid toegepaste kunst (art. 10).

Net zoals vóór 1935 in België twisten de beoefenaars

van het recht over de kunstwaarde van een tekening of model en het is slechts in de mate ener kunstuitdrukking dat bescherming wordt verleend (arrest Gerechtshof 's Gravenhage dd. 13 Juni 1940 in zake Thabur t/ Nederlandse Stofzuigersfabriek & N. V. Holland Electro).

Buiten het kunstkarakter om is in Holland geen enkele bescherming verleend aan de tekeningen en modellen. De Belg, genietend zelfs van een neerlegging van zijn tekening in België, zal dus niet beschermd worden in Holland, behalve voor zijn toegepaste kunst.

* * *

Houden wij overigens wel in het oog dat kunst als verwezenlijking van een gedachte, afhankelijk is van de subjectieve opvatting van de schepper, en dat het bijgevolg zeer gewaagd — zelfs willekeurig — mag voorkomen voor een Rechtbank zich als kunstcriticus voorop te stellen en uitspraak te doen over de kunstwaarde van een werk (*Répertoire v° Droits d'auteur n° 10*).

De rechtspraak is dan ook vóór 1935 in België en in de andere landen gekant geweest tegen die opvatting van kritiek betreffende de kunstwaarde van een gewrocht. Dit heeft voor gevolg dat het merendeel der tekeningen en modellen hun bescherming vinden, niet alleen op voet van het Koninklijk Besluit van 1935, doch tevens in hun hoedanigheid van toegepaste kunst door de directe bescherming van de wetten en verdragen op de auteursrechten.

Voor het overige op internationaal plan, én aan Belgische én aan Nederlandse zijde, werden aangaande tekeningen en modellen de verdragen der Unie van Parijs ondertekend met hun verschillende wijzigingen, en aangevuld door de schikking van Den Haag, en anderzijds — op het gebied van het auteursrecht — de verdragen van Bern en Rome.

* * *

Bedenken wij vooreerst te dien opzichte dat de Nederlandse rechtsmachten zich niet alleen gebonden voelen door het intern recht doch ook door de internationale verdragen voor zover zij bekrachtigd werden door de Staten Generaal en afgekondigd door de Koningin. Dit principieel is in verscheidene aangelegenheden gehuldigd geweest en onder meer ten aanzien van verdragen welke geschillen ten opzichte van de bevoegdheid der rechtsmachten regelen. Dit principieel wordt als volgt gemotiveerd in het arrest van de Hoge Raad van 25 Mei 1906 (R. 203, 102 Clunet 1908, bl. 1286 en nota Suyling, vergelijk De Visscher « *Traité internationaux* », bl. 100; Telders « *Le droit des gens et la jurisprudence des Pays-bas* » Bull. Inst. Jurid. internat. 1931, bl. 1 e.v.).

« Overwegende dat niet het nationaal recht mag worden ingeroepen tot bestrijding van de beginselen van het internationaal privaatrecht welke ervan afwijken, wanneer de soevereine Staat bij het sluiten van het internationaal verdrag zich heeft gedragen naar de beschikkingen van het intern grondwettelijk recht

» Overwegende dat deze stelling, welke aangenomen wordt, vastgelegd is in artikel 59 van de grondwet; dat inderdaad deze beschikking dusdanige verdragen onderwerpt aan de goedkeuring van de Staten-Generaal opdat zij geen inbreuk zouden uitmaken op de nationale wetten, hetzij de wettelijke rechten van de rechtsonderhorigen, en dat deze goedkeuring geen betekenis zou hebben en slechts een ijdele formaliteit zou wezen, zo ééns toegekend, zij niet gevolgd zou

moeten worden door een speciale wet welke rechtsbindend zou wezen voor de rechtsonderdanen;

» Overwegende dat zulkdanig verdrag, goedgekeurd door de Staten Generaal en vervolgens afgekondigd door de Koningin, niet alleen de verdragsluitende partijen tegenover elkaar verbindt doch ook na de afkondiging van de goedkeuringswet, wordt zij bindend voor de Nederlandse rechtssubjecten met dien verstande dat de luidens dit verdrag aan het intern Nederlands recht aangebrachte wijzigingen voortaan wettelijk kracht hebben voor de Nederlandse rechtsonderdanen ten opzichte van hun verhoudingen ten overstaan van rechtssubjecten van andere verdragsluitende staten.»

Dit beginsel is eveneens toegepast geworden in zake van verkeer in verband met de toepassing van het verdrag van Parijs van 24 April 1926 bekrachtigd en afgekondigd door de Koningin (Correctionele Rechtbank Amsterdam, 11 Augustus 1932, A.D. 1931-1932, bl. 354).

Nota dient eveneens gehouden van het feit dat in andere aangelegenheden, zoals de ongeoorloofde mededinging en het namaken van merken, de Nederlandse rechtbanken zich beroepen op artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, overeenstemmend met artikel 1382 van ons Wetboek, om schadevergoeding toe te kennen.

Het zou bijgevolg mogelijk zijn dat de Nederlandse Rechtbanken ten minste op voet van dat gemeen recht iedere namaak van tekeningen en modellen zouden vervolgen in zover dit een ongeoorloofde daad zou uitmaken, en dit wegens het bestaan van de neerlegging van tekening of model te Bern waarvan het verdrag, luidens de aangehaalde jurisprudentie, goedgekeurd en afgekondigd in Nederland de Nederlandse rechtsmachten zou verbinden.

De toepassing van dit beginsel in zake tekeningen en modellen schijnt echter tot nog toe niet geadopteerd in Nederland.

Er is ook klaarblijkelijk de carentie van het intern Nederlands recht ter zake van uitvoeringsmodaliteiten van de onderzochte verdragen.

* * *

Rekening gehouden met deze beschouwingen onderzoeken wij thans of de tekeningen en modellen stricto sensu gedekt zijn door de internationale wederkerigheid krachtens de verdragen welke de materie beheersen, en vervolgens op welke wijze dezelfde materie, gekarakteriseerd als aan de nijverheid toegepaste kunst, zich erop mag beroepen.

I. - De tekeningen en modellen stricto sensu.

1° In principieel zal de Nederlander in België slechts die rechten genieten welke de Nederlandse wet aan Belgen toekent; beginsel van internationale wederkerigheid geformuleerd in ons Burgerlijk Wetboek (art. 11).

De wet van 1886, krachtens het Koninklijk Besluit van 29 Januari 1935 toepasselijk, formuleert hetzelfde principieel in artikel 38 § 2 bestaande krachtens artikel 2 van de wet van 5 Maart 1921 :

« ... zo vastgesteld wordt dat Belgische auteurs in een vreemd land bescherming genieten van minder omvang, zullen de rechtsonderdanen van dit land van de beschikking van de huidige wet kunnen genieten slechts in die mate van de wet verschenen in het buitenland. »

2° Ten opzichte van het internationaal verdrag zijn België en Nederland beide toegetreden tot de Unie

van Parijs van 1883, achtereenvolgens gewijzigd te Brussel, Washington, Den Haag en Londen, en tot de schikkingen van Den Haag gesloten tussen de landen van de beperkte Unie. Het is een beginsel de reciprociteit toe te passen in alle internationale overeenkomsten.

Wijzen wij er vooreerst op dat de tekeningen en modellen waarvan spraak in het Koninklijk Besluit van 29 Januari 1935 onderworpen zijn geworden aan de wet van 1886, doch niet aan de internationale verdragen betreffende de artistieke en litteraire eigendom. Het is waarschijnlijk dat wel eens een overeenstemming zal worden bereikt betreffende de totale assimilatie van tekeningen en modellen en aan de nijverheid toegepaste kunst, doch tot heden hebben de landen deze overeenkomst nog niet bereikt en hebben zij de bescherming betreffende tekeningen en modellen beperkt tot de beginselen vervat in de overeenkomsten ondertekend in het raam van de Unie van Parijs.

* * *

Het Algemeen Verdrag van de Unie van Parijs houdt in artikel 2 in:

1° dat er gelijkstelling is van vreemdelingen en nationalen:

«De rechtsonderhorigen van de verscheidene landen van de Unie zullen in alle landen van deze Unie, voor wat betreft de bescherming van de industriële eigendom, de voordelen genieten welke de onderscheidene wetten *toekennen* of zullen *toekennen* aan de *nationalen*, onverminderd de speciale bij huidig verdrag toegekende rechten. Bijgevolg zullen zij dezelfde bescherming als de nationalen bezitten en hetzelfde wettelijk verhaal tegenover iedere aanspraak, aangevoerd tegenover hun rechten, *onder voorbehoud van de vervulling der voorwaarden en formaliteiten opgelegd aan de nationalen*.

2° Anderzijds luidens dezelfde overeenkomst, wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen gedomicileerde en niet-gedomicileerde vreemdelingen.

«Alleszins geen voorwaarde van domicilie of huisvesting in het land waar de bescherming gevorderd wordt, mag worden vereist van onderhorigen van de Unie voor het genot van een der rechten van de industriële eigendom.»

3° Tenslotte bepaalt het verdrag de materie welke voorbehouden blijft aan de interne wetgeving van ieder land.

«Zijn uitdrukkelijk voorbehouden de beschikkingen van de wetgeving van ieder der landen van de Unie betreffende de rechterlijke en de administratieve pleegvormen en de bevoegdheid, alsook de woonstkeuze en de aanstelling van een mandataris welke zouden vereist zijn door de interne wetten op de industriële eigendom.»

Stippen wij terloops art. 15 aan tot verrechtvaardiging van de schikking van Den Haag «in zover deze schikkingen niet strijdig zijn met de beschikkingen van de huidige overeenkomst.»

«Het is verstaan dat de landen van de Unie zich onderscheidenlijk het recht voorbehouden separate schikkingen onder elkaar te nemen voor de bescherming van de industriële eigendom in zover deze schikkingen niet strijdig zouden zijn met de beschikkingen van de huidige overeenkomst.»

Onderstrepen wij vooral art. 17, opgevat als volgt:

«De uitvoering van de wederzijdse verbintenissen vervat in de huidige overeenkomst, is onderworpen voor zover nodig aan de formaliteiten en regels vervat in de inwendige wetten van de landen van de Unie

welke *gehouden zijn er de toepassing van te bevorderen* welke zij zich verbinden te doen in de korts mogelijke tijd.»

Deze laatste beschikking is van belang: België heeft zich tegenover Nederland slechts verbonden voor zover deze laatste de nodige schikkingen treft in verband met de toepassing van het verdrag ten voordele van de Belgen. Wordt onder meer vereist dat Nederland een daadwerkelijk systeem van bescherming in het leven roept met de voorwaarden van prioriteit te bepalen, de duur der bescherming, de verhaalprocedures voor de rechtbanken. Nota dient er inderdaad van gehouden dat deze beschikking niet alleen de bekrachtigingen van het grondwettelijk recht van iedere Staat aan de kontraktanten oplegt, maar insgelijks iedere wijze van toepassing.

De schikkingen van Den Haag maken de conventie der beperkte Unie uit welke thuishoort in het raam van de Unie van Parijs en moet bijgevolg:

1°) niet strijdig zijn met de beschikkingen dezer laatste (art. 15)

2°) zich onderwerpen aan de intern wettelijke voorschriften ten opzichte van de uitvoering van wederzijdse verbintenissen onder de verdragluitende Staten (art. 17).

Deze schikkingen bieden vooreerst het grote voordeel van een enige internationale neerlegging van de tekening of model geldig voor alle landen van de Unie.

Art. 1. «De rechtsonderhorigen van de verschillende verdragsluitende staten, alsook de personen welke in het gebied van de beperkte Unie voldaan hebben aan de vereisten vervat in art. 3 van de Algemene Conventie, zullen zich mogen verzekeren in alle verdragsluitende landen van de bescherming van hunne nijverheidstekeningen en modellen, bij middel van de internationale neerlegging gedaan op het Bureau International de la Propriété Industrielle te Bern.»

Bijgevolg wordt niet meer een voorafgaande neerlegging in het land van herkomst vereist zoals bedongen wordt in de schikking van Madrid betreffende de industriële en handelsmerken.

Art. 4. (§ 2) «De internationale neerlegging is louter declaratief. Als neerlegging zal zij in alle verdragsluitende landen dezelfde gevolgen hebben alsof die tekeningen of modellen rechtstreeks in die landen gedeponeerd waren geweest op de datum van de internationale neerlegging, onder beneficie nochtans der speciale schikkingen vervat in de huidige overeenkomst.»

Nochtans, de verscheidene landen welke hun eigen souvereiniteit niet wensen te kortwieken, en onder meer de Franse delegatie bij de bespreking van het ontwerp van overeenkomst liet gelden dat, zo de geboorte van het recht ontstond ten gevolge van de internationale neerlegging, de uitoefening van dit recht nochtans onderworpen moest blijven aan de interne wetgeving (Plaisant, 1949, p. 170 e.v.) wat overigens aangenomen werd door het slot van par. 3 van art. 4:

«De in het vorig artikel aangehaalde openbaarmaking zal volstaan in alle verdragsluitende landen en geen ander zal mogen vereist worden van de neerlegger, onder voorbehoud nochtans van de te vervullen formaliteiten met het oog op de uitoefening van het recht overeenkomstig de interne wetgeving.»

* * *

Uit deze beknopte uiteenzetting zal worden afgeleid dat zo in principie een Duitser ten gevolge van de internationale neerlegging van zijn tekening in Frank-

rijk beschermd wordt, de uitoefening van dat recht evenwel onderworpen is aan de Franse territoriale wet. Een Belg is in principe beschermd in Nederland, te meer als men rekening houdt met de aldaar heersende jurisprudentie ten opzichte van de toepasselijkheid van de internationale verdragen, doch de uitoefening van het recht is onderworpen aan de Hollandse wet. Deze bescherming blijft bijgevolg utopisch, bij gebreke aan een wetgeving welke daadwerkelijk de bescherming van tekeningen en modellen regelt in Nederland.

Indien in de overeenkomst, Nederland aan de titularis van de internationale neerlegging de eigendom erkent, met voorrang (art. 4 § 4 Arr) en niettegenstaande de niet uitbating of de inleiding van gelijksoortige voorwerpen (art. 5) en gedurende een tijd van 15 jaar (artt. 7 en 11) is het niet minder waar :

1°) dat op administratief gebied geen enkele speciale dienst van tekeningen is georganiseerd, voorzien door art. 12 van de overeenkomst der Unie, trouwens evenmin een centraal depot voor mededeling van tekeningen aan het publiek, noch een dienst aan wie de internationale neerlegging te notifiëren (art. 3).

2°) dat op gerechtelijk gebied geen enkele schikking is genomen geworden ten opzichte van de bevoegdheid der rechtbanken of ten opzichte van de te volgen procedure; geen enkel middel is verleend om de maker van de tekeningen te vervolgen of de namaak ervan vast te stellen.

Alleszins zou er een actie van gemeenrecht in schadevergoeding kunnen worden ingeleid voor zover nog het begrip «tekening» aangenomen wordt als vatbaar voor bescherming door de Hollandse wet. Er zijn dus geen *eigen* middelen, voorzien door art. 10ter van de Unie van Parijs.

Geen enkele beschikking is voorzien ten opzichte van de administratieve modaliteiten tot voorkomen van de namaak, de modaliteiten van vrijwaring tegen namaak en de vervolging ervan. Als dusdanig is de Belgische neerlegger verzekerd van de bescherming (art. 1) doch zonder *praktisch nut*.

* * *

Art. 17 van het algemeen verdrag, net zoals art. 38 van de wet van 1886 waarnaar verwijst het Koninklijk Besluit van 1935, voorziet de *wederkerigheid*. Bijgevolg mogen wij besluiten dat zo de Belg niet daadwerkelijk beschermd wordt in Nederland, België gerechtigd is dezelfde daadwerkelijke bescherming te ontzeggen aan de Nederlander welke zich nochtans van bescherming zou hebben verzekerd door middel van de internationale neerlegging van zijn tekening.

* * *

Kunnen dezelfde gevolgen getrokken worden ten overstaan van de in België gedomicilieerde Nederlander? Ik meen van niet.

Voorzeker krachtens art. 2 van de algemene overeenkomst, wordt geen onderscheid gemaakt tussen de gedomicilieerde en niet gedomicilieerde vreemdeling.

Bijgevolg zou in België de gedomicilieerde Nederlander geen daadwerkelijke bescherming genieten zolang

de in Nederland gedomicilieerde Belg ervan beroofd blijft.

Nochtans art. 3 van de algemene overeenkomst zal de in België gevestigde Nederlander redden, niet in zijne hoedanigheid van rechtsonderhorige van een land dat geen bescherming geniet, maar in zijne hoedanigheid van vreemdeling welke in België gedomicilieerd is.

Art. 3. « Worden gelijkgesteld met de rechtsonderhorigen van de landen der Unie, de rechtsonderhorigen welke niet thuishoren in de Unie doch welke een domicilie of daadwerkelijke en ernstige industriële of handelsinrichtingen hebben in een van de landen der Unie. »

Dit is een uitzondering op de regel der wederkerigheid; zij bestaat trouwens ten opzichte van iedere vreemdeling gevestigd in België, en waarvan het bestuur niet toegetreden zou zijn tot de Conventie. Men mag bijgevolg beschouwen dat zo Nederland opnieuw toegetreden is tot de conventie, zij er nochtans niet daadwerkelijk toegetreden is in zover zij geen uitvoeringsmodaliteiten heeft voorzien ten opzichte van de rechten voorzien door art. 17.

Wij kunnen aldus het vraagstuk, welke het voorwerp onzer studie uitmaakt, als volgt beantwoorden :

1°) De Nederlander als dusdanig wordt in België niet, ten minste niet *daadwerkelijk*, beschermd in zijn tekeningen en modellen.

2°) De vreemdeling, van welke nationaliteit ook, zelfs Nederlander, gedomicilieerd in België, wordt beschermd in zijne tekeningen en modellen.

Met een dusdanig besluit spreek ik het beginsel niet tegen van de bescherming van de Nederlander in België, welke de internationale neerlegging te Bern van zijn tekening of model zou hebben gedaan, en verdedigd door Mr Coppieters de Gibson (Novelles v° Dessins et Modèles n° 126-130) en van de vreemde auteurs (François «Handboek van Volkenrecht», bl. 431, Répertoire de droit international de Lapadrelle & Niboyet, uitgave 1929, vv° Dessins et modèles n° 54). Ik stel enkel vast dat zo het principe theoretisch bestaat, het lamgelegd is in zijn uitwerksel om de redenen hierboven aangehaald.

II. - Een woord nog over de op nijverheid toegepaste kunst.

België en Nederland beschermen op nagenoeg gelijkwaardige wijze de op nijverheid toegepaste kunst door hun respectievelijke wetgeving betreffende de auteursrechten. Luidens art. 36 van de wet van 1886 zal de wederkerigheid spelen in deze zin dat in de mate van de bescherming van de Belg in Nederland, de Nederlander eveneens beschermd wordt in België voor zijn op de nijverheid toegepaste kunst.

De beide landen zijn eveneens toegetreden tot de verdragen van Bern en Rome waar eveneens de wederkerigheid speelt zonder enige moeilijkheid.

Op grond van zijn auteursrechten, zal de Nederlander bijgevolg bescherming genieten voor zijn op de nijverheid toegepaste kunst.

Karel VERBAET,
Advocaat aan de Balie
te Antwerpen.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 19 April 1951.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

1. **Ontvankelijkheid.** — a) **Benadeling van belangen van de wederpartij** (art. 173 Rv.). — b) **Niet-betwisting van de regelmatigheid der vertegenwoordiging van een partij-rechtspersoon voor de rechter over de feiten.** — Kan niet voor het eerst in cassatie betwist worden.
2. **Huur en verhuur.** — **Brand.** — **Betekenis van art. 1733 B.W.** — **Toepassing van de algemene verplichting van de huurder om het gehuurde terug te geven.** — Het feit, dat de verhuurder toegang heeft tot het verhuurde, ontslaat de huurder niet van zijn aansprakelijkheid.

1. *De grond van niet-ontvankelijkheid, steunend op de onregelmatigheid van de betekening der voorziening, moet worden verworpen, indien niet bewezen is, dat die onregelmatigheid de belangen zou hebben geschaad van hen, die zich op die niet-ontvankelijkheid beroepen. (art. 173 Rv. gewijzigd bij art. 10 van het K. B. n° 300 van 30 Maart 1936).*

Indien de regelmatigheid van de vertegenwoordiging van een rechtspersoon voor de rechter over de feiten niet is betwist, kan de onregelmatigheid niet voor het eerst in cassatie worden beweerd.

2. *Niet juist is de opvatting, dat het in art. 1733 B.W. ten laste van de huurder gestelde vermoeden van schuld zou berusten op het feit, dat de brand waarschijnlijk te wijten is aan het toedoen van de huurder en de verhuurder zich in de onmogelijkheid bevindt om over het verhuurde goed toezicht uit te oefenen.*

Art. 1733 B. W. is voor het geval van brand een toepassing van de algemene verplichting van de huurder om het gehuurde goed terug te geven; het artikel bepaalt daarna de voorwaarden van ontheffing van deze principiële verplichting.

Doordat het bestreden arrest er zich toe heeft beperkt te constateren, dat de verhuurder de mogelijkheid had om zich tot het verhuurde toegang te verschaffen en daarop toezicht uit te oefenen en ieder toezicht door de huurder bijgevolg in werkelijkheid zonder betekenis was, zonder vast te stellen, dat de litigieuze brand noodzakelijk dient geweten te worden aan een buiten de huurder liggende oorzaak, heeft het art. 1733 B. W. geschonden.

Abbaye St Gertrude des Dames Bénédictines à Louvain
t/ Bertels en cs.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 29 October 1949 door het Hof van Beroep te Brussel;

Over de gronden van niet-ontvankelijkheid, aangevoerd door verweerders, de echtelieden Bertels-Volders, en afgeleid de eerste hieruit dat de voorziening niet betekend is ter werkelijke woonplaats van de medeverweerders, de echtelieden Devos-Bertels, zoals blijkt uit het exploit van betekening van het bestreden arrest en uit de voorziening; de tweede hieruit, dat de identiteit der personen, die de aan-

leggende vereniging vertegenwoordigen door de overgelegde stukken niet wordt bewezen :

A. Overwegende dat verweerders niet bewijzen dat de aangehaalde onregelmatigheid van de betekening der voorziening hun belangen zou hebben geschaad; dat bijgevolg de eerste grond van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen (art. 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, gewijzigd bij art. 10 van het Koninklijk besluit n° 300 van 30 Maart 1936);

B. Overwegende dat het in de vorm van uitgifte overgelegde beroepen vonnis vaststelt, dat gedagvaard werd de 7 Februari 1947 op verzoek van de vereniging zonder winstbejag Abbaye Sainte Gertrude, vervolging en benaerstiging van haar raad van beheer, samengesteld uit de juffrouwen Lange Suzanne, voorzitter, Renzonnet Sabine, secretaresse, en Muylle Marie;

Dat uit geen enkel van de stukken der rechtspleging, waarop het Hof acht kan slaan, blijkt dat de regelmatigheid van de vertegenwoordiging van aanlegster vóór de rechters over de grond betwist zou zijn geworden;

Overwegende dat aanlegster in haar voorziening, vertegenwoordigd is, zoals zij het is geweest zonder opwerpingen vóór de gerechten, bij welke de zaak voordien aanhangig was, en daarenboven door mej. Rubens;

Dat, hetgeen laatstgenoemde betreft, het bewijs is bijgebracht dat zij door de algemene en buitengewone vergadering van de aanleggende vereniging van 19 Mei 1947 tot lid van de raad van beheer werd verkozen; kan worden aangenomen;

Dat de tweede grond van niet-ontvankelijkheid niet

Over het enig middel : schending van de artikelen 1134, 1135, 1147, 1302, 1315, 1349, 1350, 1352, 1730, 1731, 1732 en 1733 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat het door eiseres aan verweerders verhuurde goed door brand vernield was en dat eiseres haar eis had ingesteld op grond van artikel 1733 van het Burgerlijk Wetboek — en zonder vast te stellen dat de brand ontstaan was door toeval of overmacht of door een gebrek in de bouw, noch dat de brand door een naburig huis werd medegedeeld — de vordering van eiseres, strekkende tot vergoeding der schade door de brand aan het verhuurde goed toegebracht en haar tegeneis strekkende tot vermeerdering der in eerste aanleg gevraagde vergoeding heeft afgewezen om de enige reden dat eiseres, in de persoon onder meer van haar Moeder Overste, toegang had tot de verhuurde lokalen en daarom het door artikel 1733 van het Burgerlijk Wetboek gestelde vermoeden ter zake alle grond miste,

eerste tak : terwijl op grond van de hierboven aangehaalde artikelen verweerders het bewijs moeten leveren van het feit dat de brand ontstaan was door toeval, overmacht of een gebrek in de bouw, of dat de brand door een naburig huis werd medegedeeld, om van hun verplichting het verhuurde goed terug te geven in de staat waarin zij het hadden ontvangen en dientengevolge van de verantwoordelijkheid voor de brand ontslagen te worden, en terwijl geen enkele wetsbepaling voorziet dat het door artikel 1733 van het Burgerlijk Wetboek gestelde vermoeden geen toe-

passing kan vinden in de gevallen, waarin de verhuurder toegang heeft tot het verhuurde goed :

Overwegende dat de op art. 1733 van het Burgerlijk Wetboek gegronde vordering strekte tot het herstel van de schade, welke aan aanlegger werd berokkend door de brand in de aan verweerders in huur gegeven lokalen;

Overwegende dat het bestreden arrest beslist dat het vermoeden van verantwoordelijkheid van de huurder, gesteld bij art. 1733 van het Burgerlijk Wetboek, in casu niet kan worden ingeroepen, omdat het geteisterde goed toegankelijk was voor vreemde personen en namelijk voor aanlegster en haar personeel, omstandigheid welke aan de ene zijde voor aanlegster de mogelijkheid bood op het litigieuze goed toezicht uit te oefenen en aan de andere zijde het toezicht van verweerders van alle werkdadigheid beroofde;

Overwegende dat het arrest, om in dier voege over de zaak te beslissen, art. 1733 van het Burgerlijk Wetboek verkeerd uitlegt, doordat het daarin leest een ten laste van de huurder van een door brand geteisterd goed gesteld vermoeden van schuld, hetwelk is gegrond hierop, dat de brand waarschijnlijk te wijten is aan het toedoen van de huurder en de verhuurder zich in de onmogelijkheid bevindt om over het verhuurd goed toezicht uit te oefenen;

Overwegende inderdaad dat art. 1733 van het Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk de huurder verantwoordelijk is voor brand, tenzij hij bewijst dat deze is ontstaan door toeval of overmacht of door een gebrek in de bouw, of dat de brand door een naburig huis werd medegedeeld, op het bijzonder geval van brand zonder meer de verplichting toepast welke contractueel op de huurder rust om het gehuurde goed terug te geven en daarna de voorwaarden voor ontheffing van deze principiële verplichting bepaalt;

Overwegende dat het aangevallen arrest door dat het er zich toe heeft beperkt te releveren dat aanlegster de mogelijkheid had om zich tot het verhuurde goed toegang te verschaffen en over hetzelfde toezicht uit te oefenen, en dat ieder toezicht door verweerders bijgevolg van alle werkdadigheid was beroofd, zonder vast te stellen dat de litigieuze brand noodzakelijk dient te worden geweten aan een aan de huurders vreemd feit, het arrest de wetsbepaling heeft geschonden, welke aan de vordering ten grondslag ligt en in het eerste onderdeel van het middel wordt ingeroepen;

Om die redenen :

en zonder acht te slaan op het tweede onderdeel, Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven in de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

NOOT : Het bij bovenstaande cassatie-arrest vernietigde arrest van het Hof te Brussel is gepubliceerd in het R. W. 1949-1950, 494.

Vgl. De Page, IV, n° 696 e.v.; Hof van Verbreking, 15 Februari 1934, Pas. 1934, I, 72, en de noot van de eerste voorzitter Soenens in Belgique judiciaire 1934, 312; 23 Januari 1941, Pas. 1941, I, 18 en de conclusie van eerste advocaat-generaal Hayoit de Termicourt, verschenen in het Bulletin des Assurances, 1941, 205; 16 November 1944, Pas. 1945, I, 34 en de conclusies van procureur-generaal Cornil.

Opgemerkt weze, dat art. 1601 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek afwijkt van art. 1733 Code civil.

Nadat art. 1600 Ned. B. W. (art. 1732 C.C.) het algemeen beginsel heeft gesteld, dat de huurder aansprakelijk is voor alle schade, gedurende de huurtijd aan het verhuurde toegebracht, ten ware hij bewees, dat dezelve buiten zijn schuld hebben plaats gehad, bepaalt art. 1601, dat de huurder echter niet verantwoordelijk is voor brand, tenzij de verhuurder mocht bewijzen, dat de brand door de schuld van de huurder is veroorzaakt. Verg. o.a. Kamphuisen, Bijzondere Overeenkomsten, 1945, blz. 245-246.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 8 Maart 1951.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Verrijking zonder oorzaak. — De koper van een door de Duitsers in bezit genomen auto is gerechtigd om van zijn schuld tegenover de eigenaar van de auto af te trekken het bedrag van de door deze van de Duitsers ontvangen vergoeding. Anders zou de eigenaar immers ten nadele van de koper met dat bedrag zonder oorzaak verrijkt zijn.

Door de bezetter opgeëiste en later door hem aan een derde verkochte vrachtauto. Vordering tot teruggave van de vrachtauto door de oorspronkelijke eigenaar ingesteld tegen de latere koper krachtens het Londens wetsbesluit van 10 Januari 1941 betreffende de door de vijand genomen maatregelen tot ontzetting uit het bezit.

De koper van de auto is slechts tot vergoeding gehouden in de mate van het werkelijk door de eigenaar geleden nadeel en derhalve gerechtigd om van zijn schuld het door de eigenaar uit de willekeurige maatregel van de vijand gehaald voordeel (de hem door de bezetter uitbetaalde vergoeding) af te trekken.

Door er anders over te beslissen heeft het bestreden arrest ten nadele van de koper aan de eigenaar een onverschuldigde verrijking ten bedrage van de door de Duitsers betaalde prijs bezorgd.

De Wyngaert, Pieter t/ De Witte, Gustaaf.

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Luik op 5 Maart 1949 gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 97 der Grondwet,

doordat, in kennis gesteld van de conclusies, waarbij de aanlegger in verbreking vroeg aan de vordering van de verweerder geen gevolg te geven, indien deze niet bewees dat hij geen aanvraag had ingediend tot herstel van oorlogsschade (1ste besluiten : « Aangezien in die omstandigheden geïntimeerde desnoods het recht op oorlogsschadevergoeding zou kunnen hebben en dat hij het bewijs moet leveren dat een dergelijke aanvraag door hem niet werd ingediend »), het Hof van Beroep, in het bestreden arrest, over die exceptie heenstapt zonder daarvoor redenen aan te geven, zulks terwijl de rechter gehouden is zijn beslissing te motiveren ten opzichte van elke eis of exceptie :

Overwegende dat aanlegger in zijn vóór het Hof van Beroep genomen conclusiën opmerkte dat verweerder het eigendom van zijn vrachtauto kon verloren hebben ingevolge een door de internationale conventie van

Den Haag toegelaten maatregel en dat « in deze omstandigheden geïntimeerde (hier verweerder) desnoods het recht op oorlogsschadevergoeding zou kunnen hebben en dat hij het bewijs moet leveren dat een dergelijke aanvraag door hem niet werd ingediend »;

Overwegende dat het Hof van Beroep niet verplicht was een antwoord te verstrekken op die beschouwingen, waarvan de strekking niet werd bepaald noch waaruit enige rechterlijk gevolg werd afgeleid;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 der Grondwet,

doordat, in kennis gesteld met de conclusiën (bijkomende conclusies), waarbij de aanlegger in verbreking vroeg, « alvorens recht te doen ten gronde, aan geïntimeerde te bevelen het volgende te bewijzen... indien de litigieuze vrachtauto nog zou bestaan, waar deze zich tegenwoordig bevindt », het Hof van Beroep over dit verweermiddel heenstapt zonder daarvoor redenen aan te geven,

terwijl de rechter gehouden is zijn beslissing te motiveren ten opzichte van elke eis of exceptie :

Overwegende dat aanlegger niet het juridisch belang heeft doen kennen van het feit, waarvan hij het bewijs aan verweerder opgelegd wilde zien voor alle beslissing ten gronde; dat dienvolgens het Hof van Beroep zijn verwerping van het aangevraagde getuigenverhoor niet moest rechtvaardigen;

Dat het middel niet gegrond is;

Over het derde middel : schending van de artikelen 2 en 3 van het Wetsbesluit dd. 10 Januari 1941 in zake de door de vijand genomen maatregelen houdende ontzetting uit het bezit, van de artikelen 1 en 2 van het Wetsbesluit dd. 10 Januari 1941, dat de uitwerking bepaalt van de door de bezettende overheid genomen maatregelen en van de beschikkingen, welke de regering ten aanzien daarvan heeft genomen, van het besluit van de Ministers dd. 28 Mei 1940, houdende vaststelling dat de Koning zich in de onmogelijkheid bevindt om te regeren, van de artikelen 26 en 82 van de Grondwet, van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 der Grondwet,

doordat, in kennis gesteld van de besluiten (eerste besluiten), waarbij de aanlegger in verbreking deed gelden dat « het tegen de rechtvaardigheid zou indruisen dat geïntimeerde zich in deze zaak ten koste van beroeper zou verrijken, dat bijgevolg geïntimeerde verplicht is te bewijzen welke vergoeding hij van de bezettende macht heeft getrokken », en aan het Hof vroeg « te bevelen dat geïntimeerde het bewijs der door hem getrokken vergoedingen bij het afnemen van zijn vrachtauto door de Duitse macht voorlegt, dat in ieder geval, er geen bedrag door beroeper aan geïntimeerde betaald zal worden, alvorens het bedrag der gezamenlijke vergoedingen, door geïntimeerde ontvangen, afgetrokken ns », het Hof die conclusies heeft afgewezen om de reden « dat in de beraming van het bedrag der schadevergoeding geen rekening dient gehouden te worden met de sommen, door de geïntimeerde ontvangen van de Duitsers, dit feit vreemd zijnde aan beroeper, som die trouwens reeds onvoldoende blijkt om geïntimeerde voor de schade te vergoeden, tijdens de bezetting, schade die niet aan beroeper aangerekend wordt »,

zulkas terwijl, ofwel de van de Duitsers ontvangen vergoeding wordt aangezien als overeenstemmende met de beroving van het genot van de vrachtauto; welnu in een andere passus neemt het arrest aan dat de verweerder tijdens de bezetting geen dergelijke

beroving heeft ondergaan » (overwegende dat beroeper terecht aangesproken wordt tot betaling van schadevergoeding wegens derving van de autowagen; dat geïntimeerde nochtans slechts hierop aanspraak kan maken in de mate, dat hijzelf het gebruik zoude gehad hebben van zijn vrachtauto, ware deze in zijn bezit gebleven — dat, daar hij geen vergunning bekomen heeft om met bedoelde auto-tractor te rijden, reeds van af het jaar 1941, hij dus in dit gedeelte van zijn eis gegrond is) »,

zodat de redenen van het arrest zouden tegenstrijdig zijn, dus niet bestaande, en het arrest artikel 97 der Grondwet zou geschonken hebben, — ofwel tegenwoordig die vergoeding, zoals het arrest het zelf aanneemt, de prijs, juist of niet juist, van de vrachtauto « (overwegende dat de litigieuze tractorwagen in beslag werd genomen en naderhand aangekocht bij verplichte verkoping de 22 Januari 1942 voor de door de Duitsers bepaalde prijs van 94.000 fr., naderhand verhoogd met 5.000 fr.) »,

en terug spreekt het Hof zich in zijn reden tegen en schendt het Wetsbesluit van 10 Januari 1941, krachtens hetwelk de verkrijger niet kan verplicht worden de inbeslaggenomen zaak terug te geven zonder dat de terug in bezit gestelde eigenaar gehouden is hem de prijs te betalen, die hij wegens opeising van de Duitsers heeft ontvangen, zodat de betaling van die vergoeding dus niet kon beschouwd worden als « vreemd zijnde aan beroeper » :

Overwegende dat indien, naar luid van de artikelen 2 en 3 van het Wetsbesluit van 10 Januari 1941, hij, die op onregelmatige wijze door de vijand uit het bezit van zijn goed is ontzet, hetzelfde mag teruggeisen tegen elke bezitter zonder verplicht te zijn tot teruggave van de voor dat goed door de bezitter betaalde prijs, nochtans blijkt uit het verslag, dat aan dat Wetsbesluit voorafgaat, dat de auteurs ervan niet gewild hebben dat de rechtmatige eigenaar naar aanleiding van de teruggave zich ten koste van een ander zou verrijken;

Overwegende dat blijkens de vaststellingen van het bestreden arrest verweerder door de bezetter gedwongen is op 22 Januari 1942 zijn vrachtauto af te staan tegen de hem betaalde prijs van 99.000 frank en de bezetter naderhand het voertuig aan aanlegger heeft verkocht tegen ongeveer dezelfde som; dat het bestreden arrest aanlegger heeft veroordeeld tot de teruggave van bewuste vrachtauto en daarenboven tot betaling van 8.850 frank wegens herstellingskosten en van 97.500 frank als schadevergoeding voor derving van het voertuig, van 6 September 1944 tot 13 November 1946; dat het Hof van Beroep geweigerd heeft rekening te houden, bij het bepalen der verschuldigde schadevergoeding, met de door verweerder van de Duitsers ontvangen verkoopprijs, dit feit vreemd zijnde aan beroeper (hier aanlegger);

Maar overwegende dat aanlegger slechts tot vergoeding is gehouden in de maat van het werkelijk door verweerder geleden nadeel en derhalve gerechtigd is om van zijn schuld het door verweerder uit de willekeurige maatregel van de vijand gehaald voordeel af te trekken; dat door er anders over te beslissen het Hof van Beroep aan verweerder een onverschuldigde verrijking tot beloop van de door de Duitsers betaalde verkoopprijs, ten nadele van aanlegger, heeft bezorgd;

Overwegende dat weliswaar het bestreden arrest zijn weigering rekening te houden met de door de Duitsers gedane betaling ook doet steunen op de beschouwing dat de betaalde verkoopprijs onvoldoende blijkt om verweerder voor de schade te vergoeden tijdens de bezetting, doch dat die beweegreden in

strijd is met een andere beschouwing van het arrest, volgens welke verweerder geen recht heeft op vergoeding wegens derving van het voertuig gedurende de bezetting, omdat hij geen vergunning bekomen heeft «om met bedoelde auto-tractor te rijden reeds vanaf het jaar 1941»;

Dat het middel derhalve gegrond is;

Om die redenen,

En zonder acht te slaan op het vierde middel, dat tegen dezelfde beschikking van het arrest is gericht,

Verbreekt het bestreden arrest, doch enkel voor zoveel het aanlegger heeft veroordeeld tot betaling der som van 8.850 frank wegens kosten van herstelling aan het voertuig en tot die van 97.500 frank voor schadevergoeding wegens derving van de vrachtauto en beslist heeft over de kosten van eerste aanleg en van hoger beroep;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven in de registers van het Hof van Beroep te Luik en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigd arrest;

Veroordeelt ieder der partijen tot de helft der kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 8 Mei 1951.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheer : M.M. Mast en Declaire (verslaggever).

Art. 2 Wet 23 December 1946. — Organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten. — Advies van afdeling Wetgeving : wezenlijke pleegvorm. — Besluiten houdende vaststelling van het kader en van de weddeschaal van het personeel van een ministerieel departement.

Het tweede lid van artikel 2 van de wet houdende oprichting van een Raad van State, bepaalt dat de ministers alle voorontwerpen van organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten voor beredeneerd advies aan de afdeling Wetgeving van die Raad voorleggen.

Die bepaling is verrat in een wet van openbare orde en heeft een dwingend karakter.

Buiten de gevallen van regelmatig vastgestelde dringendheid, is het raadplegen van de afdeling Wetgeving een substantiële pleegvorm, waarvan verzuim krachtens artikel 9 van de wet van 23 December 1946, nietigheid van het besluit voor gevolg heeft. Desnoods moet de Raad van State, waarbij een verzoek tot nietigverklaring van zulk besluit aanhangig is gemaakt, ambtshalve op die nietigheid wijzen.

Besluiten houdende vaststelling van het kader en de weddeschaal van het personeel van een ministerie, zijn geen organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten.

Holemans t/ Belgische Staat (Minister van Financiën en Eerste-Minister).

Gezien het verzoekschrift dd. 9 April 1949;

Gezien de memories van antwoord en van wederantwoord die regelmatig werden gewisseld;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Regent, dd. 28 Januari 1949, houdende vaststelling van het kader en de weddeschalen van het personeel van het Bestuur van de Begroting en de contrôle op de uitgaven, «voor zover dat het besluit het barema van de rekenplichten der vastgelegde uitgaven heeft verminderd»; dat het bestreden besluit in het Belgische Staatsblad dd. 9 Februari 1949 bekend gemaakt werd;

Overwegende dat de verzoeker de nietigverklaring van het bestreden besluit vraagt wegens overtreding van de volgende substantiële of op straffe van nietigheid opgelegde vormen :

1° het besluit werd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State niet voor beredeneerd advies voorgelegd, zoals bij het tweede lid van artikel 2 van de wet van 23 December 1946 is bepaald;

2° in het besluit wordt geen melding gemaakt van het voorafgaand advies van het Rekenhof over de weddeverlaging van de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven, bedoeld bij artikel 3 van de wet van 20 Juli 1921 tot instelling van de rekenplichtigheid der vastgelegde uitgaven;

3° in het besluit wordt niet vermeld dat het genomen werd op eensluidend of strijdig advies van het Vast Comité van Advies in zake van wedden, in strijd met de bepaling van artikel 2 van het besluit van de Regent van 8 Juli 1946, houdende instelling bij de diensten van de Eerste-Minister van een Vast Comité van Advies inzake van wedden;

4° in het besluit wordt niet vermeld dat het aan het Begrotingscomité voor advies werd voorgelegd, in afwijking van de aanschrijving van de Minister van Financiën en van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen van 3 Februari 1949;

Overwegende, wat betreft het eerste middel, dat het tweede lid van artikel 2 van de wet van 23 December 1946, houdende instelling van een Raad van State, bepaalt dat de ministers de tekst van alle voorontwerpen van organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten voor beredeneerd advies aan de afdeling wetgeving van die Raad voorleggen; dat die bepaling verrat is in een wet van openbare orde en een dwingend karakter heeft; dat zij enkel in dringende gevallen uitzondering duldt; dat, buiten het regelmatig vastgesteld dringend geval, het raadplegen van de afdeling wetgeving een substantiële pleegvorm is op het verzuim waarvan, desnoods ambtshalve, moet worden gewezen door de afdeling administratie van de Raad van State, waarbij een verzoek tot nietigverklaring van zulk een besluit aanhangig is gemaakt;

Overwegende dat niet betwist wordt dat het bestreden besluit niet voor advies aan de afdeling wetgeving van de Raad van State werd voorgelegd en dat de hoogdringendheid niet werd ingeroepen;

Overwegende dat dient nagegaan te worden of het besluit van 28 Januari 1946, waarvan de nietigverklaring voor een gedeelte wordt gevraagd, het karakter heeft van een organiek en reglementair uitvoeringsbesluit in de zin van het tweede lid van artikel 2 van de wet van 23 December 1946;

Overwegende dat uit de voorbereidende werken van de wet van 23 December 1946 blijkt dat de wetgever, wanneer hij in de Raad van State een afdeling wetgeving oprichtte, gewild heeft dat de onvolmaaktheid van de wetteksten werd verholpen; dat de verplichting voor de afdeling wetgeving niet alleen over de tekst van alle voorontwerpen van wetten, maar ook over de tekst van alle voorontwerpen van organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten te adviseren,

hierdoor te verklaren is dat de wetgever naast de eigenlijke wetteksten ook de koninklijke besluiten en zelfs de ministeriële besluiten op het oog had, waarin de algemene regelen worden gesteld, toepasselijk op alle staatsburgers of op een hele categorie van staatsburgers en die aldus een afgeleide en aanvullende wetgeving vormen; dat deze bedoeling duidelijk naar voren treedt in het verslag van de commissie, belast met het uitwerken van een advies ter voorlichting van de regering omtrent de opportuniteit van de oprichting van een Raad van State; dat de voorzitter-verslaggever immers had aanbevolen dat buiten de « voorontwerpen, ontwerpen, voorstellen van wet en amendementen op die ontwerpen en voorstellen », ook de tekst van alle ontwerpen van « algemene reglementen », aan de afdeling wetgeving voor advies zou worden voorgelegd; dat, zoals de bewoordingen zelf van het verslag er op wijzen, de commissie onder « algemene reglementen » klaarblijkelijk verstond « reglementaire bepalingen van algemeen belang », alsmede « reglementen van algemeen bestuur »; dat de regering in de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet houdende instelling van een Raad van State uitdrukkelijk naar dit verslag heeft verwezen om de taak van de afdeling wetgeving te omschrijven (Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1936-1937, Doc. n° 211 en bijlage I);

Overwegende dat de Kamercommissie met haar voorstel, de formule « besluiten en reglementen » in de plaats te stellen van de formule « algemene reglementen », eveneens als haar bedoeling heeft te kennen gegeven dat aan de afdeling wetgeving zouden worden voorgelegd de besluiten die algemene regelen stellen, toepasselijk op alle staatsburgers of op een hele categorie van staatsburgers; dat de verslaggever immers herhaaldelijk heeft onderstreept hoe de oprichting van de afdeling wetgeving van de Raad van State de redactie zou bevorderen van de algemene besluiten te nemen ter uitvoering van de wetten; dat hij o.m. heeft gewezen op de kaderwetten en de opdrachten van bevoegdheid die « de regering nog meer rechtstreeks op wetgevend gebied hebben doen ingrijpen » (Kamer der Volksvertegenwoordigers, zitting 1936-1937, Doc. n° 299);

Overwegende dat de formule « besluiten en reglementen » op initiatief van de Senaat vervangen werd door « organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten »; dat echter uit die tekstwijzigingen niet mag worden afgeleid dat de wetgevende vergaderingen omtrent de bevoegdheid van de afdeling wetgeving het niet eens waren; dat weliswaar volgens de Senaat het advies van de afdeling wetgeving verplicht moest zijn, terwijl in de economie van het ontwerp door de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen, het advies niet verplicht was; dat niettemin vaststaat, ten aanzien van de besluiten die aan de afdeling wetgeving voor advies moeten worden voorgelegd, dat de wetgever in het verslag van de verenigde Senaatscommissies van Justitie en Binnenlandse Zaken (Senaat, B. Z. 1939, Doc. n° 80) uitdrukkelijk heeft bevestigd dat alle besluiten, die geen algemeen karakter hebben, aan de adviserende bevoegdheid van de afdeling wetgeving moeten worden onttrokken; dat de tijdens de debatten aangehaalde voorbeelden van teksten welke aan de afdeling wetgeving dienden voorgelegd, o.m. het algemeen reglement op de verkeerspolitie, alsmede de Koninklijke Besluiten genomen ter uitvoering van de wet van 8 Juni 1936, de verslaggever van de verenigde Senaatscommissies van Justitie en Binnenlandse Zaken, eveneens in dit verband verklaarde: « Men moet een onderscheid maken tussen al wat een

algemeen karakter en wat een bijzonder karakter vertoont. In dit laatste geval hoeft men nooit op de afdeling wetgeving een beroep te doen, maar kunnen de ministers zich tot de afdeling administratie richten, die hen als het ware in hun dagelijks bestuur zal bijstaan » (Senaat, Parl. Hand., namiddagvergadering van 4 Juli 1939);

Overwegende dat het bestreden besluit er toe strekt het kader en de weddeschalen van het personeel van het Bestuur van de begroting en van de controle op de uitgaven vast te stellen; dat het genomen is ter uitvoering van art. 3 van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946, houdende geldelijk statuut van het door de Staat bezoldigd personeel, op grond waarvan de organieke kaders der ministeriële departementen en de weddeschalen voor de functies, welke overeenstemmen met de betrekkingen in die kaders bij koninklijk besluit worden vastgesteld; dat de organieke wedden van het burgerlijk Rijkspersoneel, waarvan de bezoldigingen niet bepaald worden bij de wet, volgens artikel 1 van dit besluit zijn vastgesteld overeenkomstig een tabel der spanningen welke bij dit besluit gevoegd is;

Overwegende dat, van 1 Juli 1948 af en totdat het nieuwe bezoldigingstelsel dat uit de algemene herziening van de weddeschalen moest voortspruiten, door de Koning zou worden vastgesteld, de artikelen 1 en 3 van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946 werden geschorst en vervangen bij artikel 1 van het besluit van de Regent van 21 Juni 1949, houdende geldelijk statuut van het personeel der Rijksbesturen;

Overwegende dat de schalen der jaarlijkse wedden ter bezoldiging van de onderscheiden functies van het administratief personeel der ministeries, volgens artikel 1 van het zoëven genoemde besluit, zoals het is gewijzigd bij het besluit van de Regent van 2 Juni 1950, door de Koning worden vastgesteld op de grondslag van de bij dit Besluit gevoegde tabel I;

Overwegende dat uit die teksten blijkt dat het geldelijk statuut van het personeel der Rijksbesturen, vastgesteld bij de organieke bepalingen van het besluit van 20 Juni 1946 en dat van 21 Juni 1949, zich er toe beperkt de verschillende groepen weddeschalen vast te stellen, zonder te bepalen op welke functies elke van die groepen van toepassing zal zijn; dat, door het vaststellen van de weddeschalen voor de verschillende administratieve functies over te laten aan latere koninklijke besluiten, ter uitvoering van de organieke bepalingen van het geldelijk statuut, het statuut zelf een duidelijk onderscheid heeft gemaakt tussen de organieke bepalingen van dit statuut en de toepassingsmaatregelen die elk Rijksbestuur eigen zijn;

Overwegende dat het bestreden besluit de organieke bepalingen van het geldelijk statuut van het Rijkspersoneel niet wijzigt; dat het enkel de bepalingen toepast die het personeel van het Bestuur van de begroting en van de controle op de uitgaven betreffen; dat het een akte van inwendig bestuur is die het algemeen karakter mist dat, in de opvatting van de wetgever van 23 December 1946, vereist was om de tussenkomst van de afdeling wetgeving te rechtvaardigen; dat het middel derhalve niet kan weerhouden worden;

Overwegende, wat betreft het tweede middel, dat luidens artikel 3 der wet van 20 Juli 1921 tot instelling van de rekenplichtigheid der vastgelegde uitgaven, geen tuchtstraf aan de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven kan worden opgelegd zonder voorafgaand advies van het Rekenhof en dit eveneens geldt « voor elke maatregel waarbij hun enig nadeel zou kunnen berokkend worden »;

Overwegende dat verzoeker beweert dat het bestre-

den besluit, in zoverre het de weddeschaal van de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven verlaagt, een van de maatregelen is die boven vermeld artikel 3 der wet van 20 Juli 1921 zijn bedoeld;

Overwegende dat uit de voorbereidende werken van de wet van 20 Juli 1921 blijkt dat de wetgever, waar hij niet enkel de tuchtmaatregelen aan de rekenplichtigen vastgelegde uitgaven op te leggen, maar ook « elke maatregel waarbij hun enig nadeel zou kunnen berokkend worden », afhankelijk heeft willen stellen van het voorafgaand advies van het Rekenhof, individuele maatregelen op het oog heeft gehad die, zonder eigenlijke tuchtstraffen te zijn, de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven toch kunnen benadelen; dat de voorbeelden die tijdens de debatten werden aangehaald, o.m. het weigeren van een bevordering of van een weddeverhoging, die interpretatie bevestigen (Kamer der Volksvertegenwoordigers, Parl. Hand., zitting van 29 Juni 1921);

Overwegende dat het bestreden besluit, voor zover het voor de toekomst de weddeschalen voor de functie van rekenplichtige der vastgelegde uitgaven vaststelt, geen maatregel is als bedoeld in artikel 3 der wet van 20 Juli 1921, dat het bestreden besluit derhalve niet vooraf aan het Rekenhof voor advies hoefde te worden voorgelegd; dat dit middel evenmin kan weerhouden worden;

Overwegende, wat betreft het derde en het vierde middel, dat de pleegvormen bedoeld bij het besluit van de Regent van 8 Juli 1946 houdende instelling bij de diensten van de Eerste-Minister van een Vast Comité van Advies in zake van wedden, uitsluitend zijn ingegeven door de bezorgdheid, de reglementen in alle Rijksbesturen gelijkvormig toe te passen, dat die formaliteiten slechts het inwendig bestuur betreffen; dat zulks ook het geval is met de verplichting bepaald in de aanschrijving van de Minister van Financiën en van de Minister van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen van 3 Februari 1949, volgens welke de voorstellen inzake vaststelling van de weddeschalen steeds aan het Begrotingscomité moeten voorgelegd worden wanneer zij het ministerie van Financiën aanbelangen; dat het aangevoerd middel niet kan weerhouden worden;

Overwegende, wat betreft de grond der zaak, dat verzoeker beweert dat het bestreden besluit afwijkt van het in de ministerraad overlegd koninklijk besluit van 20 Maart 1940, dat de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven bij de eerste categorie van het Rijkspersoneel rangschikt;

Overwegende dat het bestreden besluit zich beperkt tot het vaststellen van het kader en de weddeschalen van het personeel van het bestuur van de begroting en van de controle op de uitgaven, onder meer van de rekenplichtigen der vastgelegde uitgaven; dat het niet raakt aan de indeling in categorieën van de functies van het Rijkspersoneel en in dit opzicht niet afwijkt van het bovenvermeld besluit van 20 Maart 1940.

Overwegende dat de Koning, waar hij het kader en de weddeschalen voor de functie van rekenplichtige der vastgelegde uitgaven voor de toekomst heeft vastgesteld, binnen de perken is gebleven van de macht welke het tweede lid van artikel 66 van de Grondwet hem verleent;

Overwegende dat het niet blijkt dat de tegenpartij bij het bestreden besluit haar bevoegdheid heeft overschreden;

Besluit :

Artikel 1. Het verzoek is verworpen.

Artikel 2. De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

NOOT : Bovenstaande arrest bevestigt de vroegere rechtspraak van de Raad van State (arresten n°s 46 en 47 van 20 Mei 1949, Rec. 1949, blz. 95; arrest n° 345 van 25 April 1950, Rec. 1950, blz. 194), luidens dewelke de verplichting voor de minister, om, behoudens vastgestelde hoogdringendheid, de ontwerpen van organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten aan het advies van de sectie Wetgeving van de Raad van State te onderwerpen (artikel 2 wet van 23 December 1946), een dwingend karakter heeft, waarvan het verzuim de nietigverklaring van het besluit medebrengt wanneer het aan de beoordeling van de sectie Administratie is onderworpen (artikel 9 wet van 23 December 1946).

* * *

Het arrest is echter vooral belangwekkend te noemen doordat het tevens verklaart dat een besluit — in casu het Besluit van de Regent van 28 Januari 1949 — houdende vaststelling van het kader en de weddeschalen van het personeel van een ministerieel departement, niet de kenmerken vertoont die de onderwerping voor advies aan de sectie Wetgeving noodzakelijk maken en meteen tot nadere omschrijving van deze kenmerken bijdraagt.

Het probleem of een besluit al dan niet als een organiek en reglementair uitvoeringsbesluit moet doorgaan is niet steeds makkelijk op te lossen. Het is echter van groot belang dat daaraan een juist antwoord zou worden gegeven, niet alleen omdat daardoor de bevoegdheid van de sectie Wetgeving wordt afgebakend, maar tevens, en wellicht vooral, omdat in bevestigend geval de vereiste van advies zoals gezegd een dwingend karakter heeft. Daaruit volgt dat ook de Hoven en Rechtbanken er toe gebracht zullen worden, krachtens artikel 107 van de Grondwet, de toepassing te weigeren van de besluiten die aan dit substantiële vormvereiste niet voldoen en derhalve als onwettig zijn te beschouwen.

* * *

Artikel 2, lid 2, van de wet van 26 December 1946 beoogt zowel de ministeriële als de koninklijke besluiten. Een nauwgezette omschrijving van het begrip « organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten » is echter in de voorbereidende werken van de wet niet te vinden. Wel leren ons de parlementaire bescheiden dat de wetgever met nadruk het onderscheid heeft willen maken tussen de besluiten met een algemeen en deze met een individueel karakter.

Ook valt op te maken dat de uitdrukking gebezigd in artikel 2, lid 2, in de plaats is komen staan van deze « algemene reglementen », nadat de Senaat, in strijd met de opvatting van de Kamer het advies van de sectie Wetgeving verplicht had gemaakt.

Daaruit mogen geredelijk worden afgeleid dat die verplichting een zekere beperking in de omvang medebrengt, die de wetgever juist heeft willen beklemtonen met « algemene reglementen » te vervangen door « organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten ».

In dezelfde zin kan, al is voorzichtigheid geboden, misschien verwezen worden naar wat hetzelfde artikel 2 bepaalt op koloniaal gebied. Alleen over decreten, d.w.z. over de bepalingen waarbij de Koning zijn wetgevende functie in Belgisch Kongo uitoefent, moet de Raad gehoord worden met uitsluiting van de verorde-

ning die Koning en gouverneur-generaal als dragers van de uitvoerende macht uitvaardigen.

Wanneer men nu echter de juridische betekenis ontleedt van de woorden onder dewelke de wetgever zijn wil heeft uitgedrukt, dan moet wel worden toegegeven dat zij niet bijzonder accuraat zijn. Op eerste zicht schijnen drie voorwaarden vereist op dat het advies van de Raad van State verplichtend zou zijn: het besluit moet een uitvoeringsbesluit zijn, het moet tevens een reglementair besluit zijn, het moet eindelijk een organiek besluit zijn.

Terstond reeds blijkt dat door uitvoeringsbesluiten wat anders werd bedoeld dan datgene wat daaronder gebruikelijk wordt verstaan.

Stricto sensu verwijst dit begrip naar de beschikkingen genomen in uitvoering van artikel 67 van de Grondwet, wijl het duidelijk uit de parlementaire bescheiden blijkt dat de Raad van State ook moet gehoord worden met betrekking tot de koninklijke besluiten gesteund op de z.g. volmacht en kaderwetten (artikel 71 Grondwet), alsmede over diegene die de Koning verordent krachtens zijn autonome verordenende bevoegdheid, b.v. in politie-zaken (artikel 29 der Grondwet).

Het is echter vooral de onderlinge verhouding tussen de tweede (reglementair karakter) en derde (organiek karakter) voorwaarden die moeilijkheden biedt in zoverre dat sommige geneigd zijn ze als synoniemen te beschouwen (G. Dor: Noot sub Raad van State. Arresten n° 47 en 48 van 20 Mei 1949, Rec. 1949, blz. 95 en volg.).

Het begrip « reglementair » laat zich nochtans goed begrijpen. Is reglementair het besluit dat rechtsregelen stelt, t.t.z. waardoor een algemene rechtstoestand in het leven wordt geroepen. De algemene rechtstoestand is diegene die *in abstracto*, op onpersoonlijke wijze, eenzijdig en op voorhand is vastgesteld, die steeds wijzigbaar is en toepasselijk is op iedereen die in de voorwaarden komt te staan van dewelke de regerende overheid de normatieve kracht van de regel afhankelijk heeft gemaakt.

Daar tegenover staan de individuele rechtshandeling en de « acte condition ». Deze zijn, als zij uitgaan van een openbare overheid, bestuursmaatregelen. De individuele rechtshandeling is diegene die slechts rechten en plichten schept tussen geïndividualiseerde rechtssubjecten. De « acte condition » is de rechtshandeling waardoor op een bepaalde persoon een voorafgaande algemene toestand (status) toepasselijk wordt gemaakt. Voorbeelden daarvan zijn de benoeming van een rijksambtenaar of van een voogd, de naturalisatie, de begrotingswet, het koninklijk besluit houdende toelating voor een gemeente om tot ont-eigening over te gaan, enz.

Het onderscheid tussen reglement en bestuursmaatregel is trouwens vastgelegd in een lange reeks arresten van het Hof van Verbreking, waarin deze de verbreking weigert van uitspraken die beschikkingen schenden welke het normatief karakter missen (Verbr. 21 December 1863, Pas. '63, I, 389; Verbr. 10 Augustus 1868, Pas. I, 457; Verbr. 29 Juli 1872, Pas. I, 413; Verbr. 2 Februari 1882, Pas. 1882, I, 42; Verbr. 19 Mei 1914, Pas. 1914, I, 246).

Wat nu van het « organieke karakter » der besluiten?

Het begrip heeft ten onzent geen wel omschreven juridische betekenis. In zijn « Vocabulaire juridique » (Parijs 1930; V^o Organique) beschrijft Capitant de organieke wet als zijnde « Toute loi créant les organes de l'état et fixant leur structure ». In Nederland geeft Van Daele's Nieuw Groot Woordenboek als bepaling

van organiek besluit het koninklijk besluit steunende op een wet die een nadere regeling van onderdelen bij koninklijk besluit voorschrijft. Deze laatste bepaling leunt aan bij het Frans begrip van « reglement d'administration publique » en houdt in zich de gedachte dat de uitvoerende macht dan handelt bij delegatie van de wetgever (Van der Pot: Handboek van Nederl. Staatsrecht, 1946, blz. 308).

Naar ons oordeel is het aan het begrip « organiek » zoals door Capitant omschreven, dat de wetgever van 1946 heeft gedacht. Hij heeft gewild dat twee soorten besluiten aan het advies van de Raad zouden onderworpen worden:

1° De besluiten met een regelend karakter, die de gewone burgers aanbelangen.

2° de besluiten die de openbare diensten, en meer bepaaldelijk de openbare besturen organiseren op voorwaarden dat zij regelen stellen en bovendien door hun omvang of door de materie die zij behandelen, belangrijk genoeg zijn om te kunnen doorgaan als fundamentele regelen van de inrichting der openbare besturen.

Dit schijnt wel de zienswijze te zijn van het hier besproken arrest. Het koninklijk besluit waarover het ging, had ontegensprekelijk een regelend karakter, vermits het *in abstracto* vast stelt welke weddeschalen aan bepaalde functies zijn verbonden. Het mist echter, oordeelt de Raad van State, het nodige organiek karakter, omdat het slechts is een maatregel van inwendig bestuur, toepasselijk op een bepaalde administratie. Mocht het arrest in die zin worden verklaard, dan zou alleszins reeds vaststaan dat het onderzoek naar het al dan niet organiek karakter van een koninklijk of ministerieel besluit zich slechts stelt voor de beschikkingen die betrekking hebben op de organisatie van de openbare diensten en dat voor deze laatste het een kwestie is van algemeenheid in de zin van omvang en belangrijkheid der geregelde materie, dat niet theoretisch is op te lossen maar gaandeweg, op jurisprudentiële wijze zal vastgesteld worden.

Josse Mertens.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 10 April 1951.

Voorzitter: M. Van Dijk.

Raadsheren: MM. Delvaux en Schuermans.

Advocaat-Generaal: M. Ost.

Advocaten: Mrs M. Nauwelaers en R. Borremans.

Verstekvonnis. — Hiertegen kan alleen door middel van verzet of hoger beroep worden opgekomen, niet door een zelfstandige vordering tot nietigverklaring.

Tegen een verstekvonnis, waarvan — overigens terecht — de nietigheid wordt beweerd, kan de partij, die verstek heeft laten gaan, slechts opkomen door aanwending van de rechtsmiddelen, die de wet voorziet, nl. verzet of hoger beroep op de bij de wet voorgeschreven wijze en binnen de wettelijke termijnen.

Een zelfstandige vordering tot nietigverklaring van het vonnis en de daarop steunende daden van tenuitvoerlegging is niet ontvankelijk.

Immers het vonnis, waartegen geen enkel der in de wet bekende rechtsmiddelen is aangewend, heeft gezag van gewijsde verkregen en is in kracht van gewijsde gegaan.

Een zelfstandige vordering tot nietigverklaring doet de rechter niet opnieuw kennis nemen van het

grondgeschild, terwijl de door de wet toegekende rechtsmiddelen er toe strekken de rechter opnieuw te laten oordelen over de grond.

V. t/V.d.B.

Gezien de stukken der rechtspleging in regelmatige vorm voorgebracht en namelijk de uitgifte der vonnissen gevelde door de Rechtbank van eerste aanleg, zetelende te Brussel, in dato 7 Februari 1950 en 13 Juli 1950, alsmede de akten van hoger beroep, onderscheidenlijk van 12 December 1950 en 22 Juli 1950 tegen voormelde vonnissen;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar de vorm en binnen de wettelijke termijnen is ingesteld;

Overwegende dat partijen accoord gaan, dat de zaken, ingeschreven sub nrs 17901 en 18256, als zijnde verknocht worden samengevoegd;

dat deze samenvoeging inderdaad geboden is, daar de beide bestreden beslissingen in feite ten opzichte van beroeper althans, al weze het dan ook op grond van verscheidene rechtsmiddelen, diens pogingen verijdelen om te worden ontlast van de veroordelingen, die te zijne laste uitgesproken werden, bij een verstekvonnis van 3 Juli 1948, van welk vonnis hij de nietigheid opwerpt op grond dat het gewezen is in strijd met zijn verdedigingsrecht binnen een termijn, die korter was dan die, welke beroepene zelf had vastgesteld;

Overwegende dat de onregelmatigheden van voormeld vonnis zoals ze door beroeper is omschreven, toegegeven wordt;

dat het gezag van gewijsde, waarmede het is bekleed en waarmede het aan beroeper, die in Belgisch Kongo vertoefde, op 30 Juli 1948 werd betekend, overeenkomstig de wettelijke bepalingen op dit gebied, namelijk artikel 69 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en artikel 31 der wet van 18 October 1908, door beroeper wordt miskend onder voorwendsel dat de betwiste beslissing ongeldig is en dan ook geen enkel geldig gevolg hebben kan;

Overwegende dat het gebrek, waarmede de besproken beslissing behept is, weliswaar tot nietigheid aanleiding kan geven, doch op voorwaarde dat de erkenning der nietigheid overeenkomstig de wettelijke voorschriften wordt verworven;

dat in afwachting en bij ontstentenis van een dergelijke erkenning het gezag dat aan de beslissing toekomt, voor eenieder bindend blijft en ook de rechtsmacht bindt, die de beslissing heeft gewezen;

dat het verder van de partijen en van hen alleen afhangt dit gezag van gewijsde in kracht van gewijsde te zien komen, hetzij door alle voorziening onmogelijk te maken, hetzij door het rechtsmiddel, dat door de wet is voorzien, niet of te laat aan te wenden;

Overwegende dat beroepene uitdrukkelijk te kennen gaf, na zich op ongeldige wijze bereid te hebben verklaard het geding terug aan de bevoegde rechtsmacht te onderwerpen, het bekomen vonnis kracht van gewijsde te doen verwerven;

dat zij inderdaad, na bij paleis-akte dd. 20 November 1948 te kennen te hebben gegeven afstand te willen doen van het bij verstek gewezen vonnis en na deze afstand te hebben zien afwijzen, bij vonnis op tegenspraak dd. 5 Februari 1949, ten overstaan van beroepers pleitbezorger, die zich intussen had gesteld, onder meer wegens de niet betekening van gezegde afstand aan de persoon zelf van beroeper, noodgedwongen en bij ontstentenis van verder verweer namens beroeper,

tot de uitvoering van het oorspronkelijke vonnis overging, en daartoe in dato 22 Maart 1949 een proces-verbaal van niet-bevinding deed opstellen, welk proces-verbaal op zijn beurt overeenkomstig de wet in de kolonie betekend werd;

Overwegende dat alle verweer vanwege beroeper andermaal uitbleef tot op 31 Mei 1949, — toen hij in verband met de voorschriften van artikel 159 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging (artikel 8 K.B. Nr 300 van 30.3.1936), het goed gevolg ener verzetsprocedure betwijfelen kon en de voorkeur gaf aan het inleiden van een afzonderlijk geding, strekkende tot de nietigverklaring van het verstekvonnis, waarvan hij thans niet alleen het gezag, maar ook de kracht van gewijsde zal ontkennen;

Overwegende dat de eerste rechter, wat deze vordering betreft, terecht heeft beslist dat het gewezen verstekvonnis slechts door die middelen kan worden bestreden, die door de wet uitdrukkelijk zijn voorzien en oordeelkundig heeft beslist, dat de ingestelde vordering niet als een rechtsmiddel van verzet kon worden beschouwd;

dat, afgezien van de wettelijke pleegvormen en termijnen in zake verzet van dewelke de eis in kwestie zich loswerkt, het immers in het oog is, dat de gestelde eis tot nietigverklaring, én in zijn wezen én in zijn gevolgen, verschillend is van het rechtsmiddel, dat door de wet wordt toegekend aan de partij, die verstek heeft laten gaan;

Overwegende dat inderdaad de eis tot nietigverklaring, zoals hij door beroeper werd ingesteld, de rechter niet opnieuw kennis doet nemen van het grondgeschild, doch alleen van hem verlangt dat hij niet bestaande zou verklaren, wat hij voordien als bindend oplegde en voor waar besliste, zijn bevoegdheid uitputtende — terwijl de wet slechts toelaat binnen de gestelde voorwaarden van tijd en vorm het geding terug in zijn oorspronkelijke staat aan de rechtbank, die het verstekvonnis gewezen heeft, te onderwerpen, opdat ditmaal de partij die verstek heeft laten gaan, haar verweermiddelen op de oorspronkelijke eis zou kunnen aanvoeren en de rechtbank, na volledige voorlichting, desgevallend haar oordeel zou kunnen wijzigen;

Overwegende dat beroeper ter zake slechts de nietigverklaring nastreefde, zonder het geding ten gronde te hervatten;

dat hij de bevoegdheid der Rechtbank in deze wetten wil door de drogredenen dat de algemene bevoegdheid, die aan de rechtbanken van eerste aanleg wordt toegekend, zich tot alle rechtsgedingen zonder onderscheid uitstrekt;

dat deze voorstelling indruist tegen datgene, wat aan de grond ligt der betwisting, die tussen partijen hangende is, in die zin, dat het rechtsgeding niet alleen loopt over de degelijkheid der rechterlijke beslissing, die beroepene bekwam, doch tevens over datgene, wat door deze beslissing in haar voordeel werd uitgemaakt, derwijze dat deze beide bestanddelen, innig verknocht, voortaan niet meer afscheidbaar zijn;

dat de rechtsgeldigheid van het vonnis dan ook slechts kan worden besproken, wanneer de rechtsmacht, die het vonnis velde, in de wettelijke gestelde voorwaarden opnieuw over de grond te oordelen heeft, wat alleen bij wijze van verzet of enig ander wettelijk rechtsmiddel geschieden kan;

dat de Rechtbank door beroeper niet in deze gelegenheid werd gesteld en overigens haar bevoegdheid heeft uitgeput in het enige tussen partijen bestaande rechtsgeding, dat haar rechtmatig werd onderworpen en over hetwelk zij uitspraak heeft gedaan;

dat zij in die voorwaarden op deze uitspraak niet

kan terugkomen en de onregelmatigheid daarvan niet kan vaststellen zonder andermaal over de grond der betwisting bevoegd te worden gemaakt;

Overwegende dat beroeper anderzijds tevergeefs inroept, dat wat niet geldig is geen geldig uitwerksel hebben kan, om te bekomen dat de daden van ten uitvoerlegging, tot dewelke het nietig beweerde vonnis aanleiding gaf, en namelijk het proces-verbaal van niet-bevinding dd. 22 Maart 1949, alsmede het beslag onder derden dd. 13 October 1949, nietig zouden worden verklaard;

Overwegende dat beroeper tot staving dier stelling op in het oog lopende wijze degevolgtrekking met de bewijsvoering verwacht;

dat hij inderdaad vooraf het bewijs zou moeten leveren der nietigheid, die hij inroept, dewelke alleszins in rechte niet als dusdanig werd verklaard;

dat bij gebreke aan een dergelijke ongeldigverklaring, die beroeper in de gegeven omstandigheden op de eis die hij daartoe inleidde, niet bekomen kan — deze ongeldigheid, die gewis in de besproken beslissing besloten lag, niet geldig kan aanwenden om te voorkomen dat wat in de kiem ongeldig was, bij gemis aan tijdige en gepaste tussenkomst, uit deze beslissing zou verdwijnen, met het gevolg dat deze betwistbare ongeldigheid zich in een onaanvechtbare geldigheid heeft omgezet;

Overwegende dat de eerste rechter dan ook de eis tot nietigverklaring met reden niet ontvankelijk heeft verklaard en het beslag onder derden, tot hetwelk beroepene deed overgaan, voor goed en geldig heeft gehouden;

Overwegende dat het vonnis van 7 Februari 1950, dat aldus besliste, niet alleen met hoger beroep werd beantwoord, maar tevens met een rechtspleging tot verzet tegen het oorspronkelijke verstekvonnis van 3 Juni 1948 werd opgevolgd, in dato 17 Februari 1950;

Overwegende dat de eerste rechter ook deze verzetsprocedure terecht heeft afgewezen wegens te late instelling, daar op het bewuste tijdstip het gezag van gewijsde van het aangevallen vonnis kracht van gewijsde bekomen had ten gevolge der gestelde uitvoeringsakten, die niet meer toelieten de grond der betwisting aan te raken;

dat deze beschouwingen, die door beroeper in het midden worden gebracht om zijn verzet te doen aangaan, omtrent de ongeldigheid der aangevochten beslissing en het arglistig karakter der gestelde uitvoeringsdaden, dan ook niet dienend kunnen zijn;

dat men zich overigens tevergeefs afvraagt op welke wijze beroeper onherroepelijk in zijn rechten zou zijn geschaad geworden;

dat hij er zich alleszins aan verwachten kon dat beroepene het bekomen vonnis in kracht van gewijsde zou doen komen tot verzekering van het haar toegekende voordeel;

dat beroeper anderzijds niet betwisten kan toenadering bij beroepene te hebben gevonden om de rechtspleging te hervatten;

dat het ten slotte beroeper niet aan gelegenheid heeft ontbroken tijdig en op gepaste wijze zijn verweer te doen gelden;

Overwegende dat beroepene zich gerechtigd acht bij wijze van wedereis tot de veroordeling van beroeper te besluiten wegens tergend en roekeloos beroep en deze eis op 5000 frank begroot;

dat echter niet opvalt dat beroeper, na de opvolgende wijzigingen der rechtspleging, werkelijk met kwaad inzicht zou hebben gehandeld, dat hem persoonlijk zou kunnen worden aangewreven;

dat in die voorwaarden bedoelde tegeneis als niet voldoende verrechtvaardigd voorkomt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Alle meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord de heer Advocaat-Generaal Ost in zijn eensluidend advies;

Voegt samen als verknocht de zaken sub n° 17901 en 18256;

Ontvangt de onderscheidene beroepen en, er over rechtdoende;

Verklaart het hoger beroep zonder grieven; bevestigt dienvolgens de beide vonnissen, waartegen beroep;

En rechtdoende over de wedereis, verklaart deze ontvankelijk, doch niet gegrond; wijst hem dienvolgens af;

Verwijst beroeper in de kosten van het hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 2 Juni 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Bossaert en Belpaire.

Advocaat-Generaal : M. Delahaye.

Advocaten : Mrs De Baeck (Antwerpen), Smedts (Mechelen), Van Dieren (Brussel), Van Geensberghe (Oostende), Tahon (Kortrijk), De Wulf en Vileyn (Brugge).

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — Vernieling IJzertoren. — Taak van de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

Tegen geen verdachten voldoende bezwaren aanwezig om hem naar het Hof van Assisen te verwijzen. (Zie nader het arrest)

De Kamer van Inbeschuldigingstelling kan een verdachte niet verwijzen naar het Hof van Assisen op grond dat hij daar zijn onschuld in een openbaar debat zou kunnen bewijzen. De Kamer is immers wettelijk gehouden te onderzoeken of er voldoende bezwaren bestaan voor verwijzing.

Een vraag, die er enkel toe strekt, dat akte zal worden verleend van een voorbehoud van recht, is geen eigenlijke eis, zodat daaraan geen gevolg kan worden gegeven.

O.M., v.z.w.d. Bedevaart naar de Graven van de IJzer en Van Raemdonck e.s., b.p. t/ Doom, Romelaere, Stroobant, Ranson Remi, Daenens, Schallier, De Schodt, De Can, Ranson Emiel, De Moor, Samijn en De Groote.

Allen verdacht van te Kaaskerke, kanton Diksmuide, op twee stonden bepaaldelijk in de nacht van 16 op 17 Juni 1945 en in de nacht van 15 op 16 Maart 1946 :

hetzij als daders of mededaders om de misdaad uitgevoerd te hebben of aan de uitvoering er van rechtstreeks te hebben medegewerkt of door welke daad ook tot de uitvoering zodanige hulp verleend te hebben, dat zonder hun bijstand de misdaad niet kon gepleegd worden, of door giften, beloften, bedreiging, misbruik van gezag en van macht misdadige kuipe-

rijen of arglistigheden, rechtstreeks tot deze misdaad aangezet te hebben ;

hetzij als medeplichtigen in de zin van art. 67 W. Str. recht 's nachts een gebouw, ter zake het IJzermonument, door middel van een ontploffing vernield te hebben ;

Gelet op de artt. 128 en 235 Wetb. Strafvordering en op de wet van 15 Juni 1935 ;

Overwegende dat er tegen verdachten vooralsnog geen voldoende bezwaren bestaan ;

Overwegende dat het aanvullend onderzoek, ingesteld ingevolge het arrest dd. 20 November 1950, geen nieuwe bezwaren ten laste van bovengemelde verdachten heeft doen ontdekken en geen nieuwe ernstige bestanddelen, van aard om het onderzoek in een bepaalde richting door te drijven, aan het licht heeft gebracht.

Vordert, dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuïdigingstelling, behage te zeggen dat er in de huidige stand geen aanleiding is tot vervolging.

Gent, de 20 April 1951.

Voor de Procureur-generaal,
de Advocaat-generaal,
(get.) Delahaye.

Gehoord (.....)

Overwegende dat de vijfde (Daenens), zesde (Schallier), zevende (De Schodt), negende (Ranson Emiel) en tiende (De Moor) verdachten, alhoewel behoorlijk uitgenodigd, ter gerechtszitting niet verschijnen ;

Overwegende dat de Burgerlijke Partij « Bedevaart naar de Graven van de IJzer » in haar conclusies dd. 22 Mei 1951, enerzijds niet aandringt op de verwijzing van De Groote Hubert, anderzijds concludeert tot de verwijzing naar het Hof van Assisen van de overige verdachten, minstens van Samyn, Decan, Deschodt en Schallier ; dat zij eveneens verwijst, voor zoveel zij niet strijdig zijn, naar haar conclusies dd. 7 November 1950 ;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen, erfgenamen van de wed. Joz. Van Raemdonck, zich aansluiten bij de door de Burgerlijke Partij « Bedevaart naar de Graven van de IJzer » genomen conclusies ;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen ten laste van ieder verdachte, 1 tot en met 11, bepaalde feiten in 't midden brengen, dewelke naar hun oordeel voldoende bezwarend zouden zijn om de verwijzing te rechtvaardigen ;

Overwegende echter, dat uit de gegevens van het dossier blijkt dat de door de burgerlijke partijen aangehaalde feiten ofwel ten dele onjuist zijn, ofwel ten dele niet gebleken, ofwel ten dele niet doeltreffend zijn ;

Overwegende dat het enig bezwaar, dat de Burgerlijke Partijen tegen Doom Maurice inbrengen, hierin zou bestaan, dat hij werkzaam zou geweest zijn in de stelplaats der Buurtspoorwegen waar de ontplofbare stoffen mede door hem werden vervoerd ; maar dat het vaststaat dat Doom rijtuigmaker was te Diksmuide, een eigen zaak dreef en niet werkzaam is geweest in voornoemde stelplaats ; dat het helemaal niet blijkt dat hij ontplofbare stoffen, allermint « de » ontplofbare stoffen, die gebruikt werden om de aanslag te plegen, vervoerd heeft ;

Overwegende dat Rommelaere Johan, lid van het O.F., zou hebben verklaard « we hadden beter de munitie gebruikt voor de IJzertoren » ;

Overwegende inderdaad dat zekere Lemahieu, toevallig in een café te Diksmuide 3 personen, waaronder Rommelaere Johan, heeft aangetroffen en gehoord

heeft dat zij op een gegeven ogenblik onder elkander hogervermelde woorden hebben uitgesproken ;

Overwegende nochtans dat Lemahieu stellig verzekert, dat dit gesprek plaats had voor 15 Mei 1945, datum waarop hij geïnterneerd werd te St.-Kruis, dus verschillende weken voor de eerste aanslag : dat dient aangestipt te worden dat toentertijd grote hoeveelheden munitie buiten bewaking op voor het publiek toegankelijke plaatsen opgehoopt lagen en dat men volop in de beroerde Meidagen '45 was ;

Overwegende dat, zo men zelfs moest aannemen, dat het Rommelaere zelf is, die bewuste woorden heeft uitgesproken, zij dan nog geen voldoende bezwaar zouden uitmaken bij gemis aan ander bewijsmateriaal, waaruit zou blijken dat Rommelaere werkelijk tot de daad is overgegaan en deel heeft genomen aan de eerste aanslag ;

Overwegende dat de bewering als zou Rommelaere insgelijks verklaard hebben « Gelijk wij munitie genoeg hadden, moesten we hem helemaal hebben doen springen » formeel tegengesproken wordt door de verklaring van voornoemde Lemahieu (stuk B. 143) ;

Dat inderdaad uit dit stuk blijkt, dat na de 2de aanslag Delandsheere Clement, toenmalig secretaris van het IJzerbedevaartcomité, die te St. Kruis opgesloten was, in een andere barak aan Lemahieu, cogedetineerde, een briefje heeft doen geworden, waarin hij vroeg of het waar was dat hij, Lemahieu, na de 1ste aanslag een gesprek gehoord had tussen een viertal personen, waaronder Rommelaere Johan, en waarin gezegd werd « dat ze spijt hadden, gezien ze munitie genoeg hadden, dat ze de IJzertoren niet gans hadden doen springen » ; dat De Landsheere vroeg of Lemahieu zulks wilde getuigen ; dat deze laatste een weigerend antwoord heeft gegeven omwille van de verdraaiing en de overdrijving der uitgesproken woorden » ;

Overwegende dat de verklaring van Missiaen Emiel, volgens dewelke deze persoon zou vernomen hebben van de echtgenote Profeet-Schepen, die het op haar beurt zou vernomen hebben van vrouw Tant Valentin (st. B. 76), buurvrouw van Rommelaere, dat op een nacht, te 0.30 uur, 6 man uit de woning van laatstgenoemde gekomen zijn en zich langs de kleine dijk begeven hebben naar de IJzerbrug (Hogbrug), te niet wordt gedaan door het onderhoor van vrouw Tant zelf (stuk B. 77) ;

Overwegende dat niet gebleken is, dat de avond voor de huiszoeking bij Rommelaere, kistjes, welke munitiekistjes schenen te zijn, per auto weggevoerd werden ; dat evenmin gebleken is, dat verdachte in het bezit zou geweest zijn van de sleutels van het IJzermonument ; dat deze sleutels rond Oktober 1944 op het bureel van het O.F. in het « Wit Huis » lagen ; dat de broeder van Rommelaere Johan deze sleutels in zijn bezit heeft gehad en dat zij vervolgens aan de Rijks-wacht overhandigd werden ;

Overwegende overigens, dat dit feit niet doeltreffend is, daar zowel uit de verklaring van de bevelhebber van de Rijkswacht Borremans (st. B. 583) als uit die van Delandsheer (st. B. 586) blijkt dat iedereen praktisch, zelfs voor de 1e aanslag, zonder gebruik van sleutels in de toren kon geraken ;

Overwegende dat niet gebleken is, dat Rommelaere munitie verborgen hield (st. B. 556) ;

Overwegende dat ten laste van Stroobant Jozef, lid van het O.F., aangehaald wordt dat hij in dienst was in de stelplaats van de N.M.B.S., waarin wagens gearrangeerd waren met munitie, die kon gestolen worden ; dat, indien inderdaad gebleken is dat gedurende enkele dagen wagens met munitie zijn blijven staan en men bevonden heeft dat zekere kisten open lagen,

zulks geschied is, niet rond het tijdstip van de eerste aanslag, maar in het voorjaar 1945; dat het enig bezwarend feit ten laste van verdachte vergeefs gezocht wordt in het verhoor van getuige Denift (B. 484), stelplaatsoverste, dewelke enkel aanstipt dat Stroobants werkzaam was als electricier in de stelplaats en dat er mogelijkheid bestond munitie van de wagens te stelen, doordat die wagens gerangeerd waren wegens het gevaar, aan het uiteinde van de stelplaats dat niet het minst gezegd werd, dat Stroobant aan een ontvreemding van munitie zou deel genomen hebben;

Overwegende, wat betreft Ranson Remi, lid van het O.F., er gezegd wordt, dat deze verdachte 's nachts gezien is, komende uit de leegweg, met een karretje op fietswielen in gezelschap van Ranson Emiel; dat volgens getuige Muylle André (st. B. 117) dit nachtelijk verkeer zich situeerde in de Meidagen 1945, toen de weerstand nog volop in actie was;

Overwegende dat Muylle, die op last van de Burgemeester van Diksmuide met andere personen een nachtelijke bewaking moest uitoefenen, inderdaad Ranson Remi en Ranson Emiel eens heeft ontmoet terwijl hun karretje gedekt was met een zeil, dat Muylle de Ranson's aangesproken heeft en dat zij verklaard hebben dat zij van Handzame kwamen, waar zij paling hadden gepeurd; dat Muylle, wetende dat vader Ranson op dit tijdstip een stuk van de Handzame vaart in pacht had, hen heeft laten doorgaan, zonder zelfs na te gaan wat het karretje bevatte; dat dit feit, het enige dat door de Burgerlijke Partijen aangehaald wordt, toch niet volstaat om Ranson Remi te verwijzen op grond van deelneming aan de bewuste aanslagen;

Overwegende dat volgens de Burgerlijke Partijen Daenens Raymond zich steeds uitgaf als « Dynamiteur de la Tour de l'Yser »; dat zulks uit het onderzoek niet is gebleken (zie daaromtrent de stukken B. 222, 223 en 226);

Overwegende dat eveneens tegen Daenens wordt aangevoerd dat, enkele dagen voor de aanslag, zijn zoon verklaard heeft « de IJzertoren zal er niet lang meer staan, ze gaan hem doen springen »;

Overwegende dat dienaangaande getuige Lemahieu W. verklaard heeft dat, na de eerste aanslag (dus niet « enkele dagen voor de aanslag ») ten tijde dat hij nog student was evenals Daenens Jean, zoon van Raymond, hij eens op de trein zat met Daenens Jean en dat, bij het voorbijrijden van de IJzertoren, deze laatste hem verklaarde dat hij de aanslag goedkeurde en verder zegde: « Het zal niet lang meer duren vooraleer de Toren er eens helemaal zal liggen (st. B. 97) »;

Overwegende dat Lemahieu de zoon Daenens als een grootsprakig persoon aanziet, die graag zogezegde heldendaden op zijn naam zou brengen;

Overwegende dat men in deze omstandigheden niet inziet hoe de uitlating van Daenens Jean als een bezwaar tegen de verdachte Daenens Raymond zou kunnen ingeroepen worden;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen laten gelden dat Schallier Karel zich ter plaatse de zaak (aanslag op het IJzermonument) samen met zijn schoonzoon Demoor heeft aangetrokken; dat zulks door De Moor zelf 's avonds na de vernieling in het huis van Stroobant Joz. zou gezegd zijn (st. B. 79);

Overwegende dat hoegenaamd niet gebleken is dat De Moor, toen hij op 16 Maart 1946 's avonds in de keuken van Stroobant met deze laatste over de vernieling van de IJzertoren sprak, zich in hogergemelde zin heeft uitgelaten;

Dat, indien De Moor tijdens dit gesprek gezegd

heeft, dat het bevel van de aanslag gekomen was van hoger hand, de echtgenote Stroobant, die zich ook in de keuken bevond, daaruit verstaan heeft dat De Moor niet bepaald wist dat het van hoger hand kwam, maar dat hij dat dacht of veronderstelde (st. B. 93);

Overwegende dat het hier past de nadruk te leggen op het feit, dat de leden van het O.F. vanaf 1946 zeer vijandig stonden tegenover de groep Schallier, Demoor, Daenens en Decan en allerhande beschuldigingen tegen deze personen in omloop zochten te brengen;

Dat aldus verdachte Deschodt Michel zijn kameraad Emiel Ranson, die werkte op het bureel van het O.F., op inlichtingen had uitgestuurd om zoveel mogelijk nopens de aanslag te vernemen (st. B. 81); dat Ranson Emiel hem medegedeeld heeft dat de nacht van de 2de aanslag een militaire vrachtwagen nabij de woning van Schallier op de Beerstbrug had gestaan en dat Samyn een bezoek gebracht had aan Schallier vóór de tweede aanslag;

Overwegende dat Ranson Emiel daarover verhoord werd (st. B. 112), maar zelfs niet kan zeggen van wie hij deze feiten vernomen heeft; dat ten andere in gans het dossier geen enkel element te vinden is, waaruit zou blijken dat Schallier in betrekking is geweest met Samyn;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen ten laste van Deschodt Michel de verklaring van veldwachter Verhaeghe citeren (stuk B. 151), volgens dewelke Deschodt zou gezegd hebben: « Wij weten wie de IJzertoren heeft doen springen »;

Overwegende dat aan deze gezegden geen bijzonder belang kan gehecht worden, daar zij uitgesproken werden, toen verdachte onder de invloed van de drank was;

Overwegende dat Deschodt Michel inderdaad aan veldwachter Verhaeghe tussen de 1ste en de 2de aanslag op de burelen van het O.F. te Diksmuide een tiental kaarten, waarschijnlijk foto's, die samen met foto's van personen, in de lade van zijn bureel staken, getoond heeft, dat op bedoelde foto's de innerlijke structuur van de IJzertoren zichtbaar was en vermoedelijk volgens de getuige genomen werden tijdens de opbouw van de toren; dat dit feit niet doeltreffend voorkomt;

Overwegende dat men ook ten laste van Deschodt aanvoert dat hij met Emiel Ranson een overeenkomst getekend heeft voor het geval zij zouden verklikt worden nopens de IJzertoren; dat zulks verklaard werd door Ranson Maurice, met wien Deschodt in ruzie leeft; dat het hoegenaamd niet gebleken is dat een dergelijke overeenkomst werkelijk heeft bestaan;

Overwegende dat 8ste verdachte, Decan Valère, bekend heeft aan de Inspecteur van de Veiligheid van de Staat Hertsens dat hij mededader was bij de aanslag; dat zulks geschied is in de volgende omstandigheden (st. B. 89); 2 leden van de Veiligheid waren bij Decan Valère gekomen en hadden er samen een gesprek gevoerd over de vernieling van het IJzermonument. De agenten stelden tijdens de conversatie voor, dat ieder op een briefje de naam zou schrijven van hen, die schuldig waren aan de vernieling van de IJzertoren. De agent Quaegebeur schreef « de communisten », waarop Decan aan 't lachen viel en na een poos zegde « het is ik geweest »;

Overwegende dat deze woorden, gelet op de omstandigheden, waarin zij uitgesproken werden, niet ernstig kunnen opgevat worden;

Overwegende dat de Burgerlijke Partij « Bedevaart naar de graven van de IJzer » in haar conclusies verwijst naar de verklaring van Bouckaert V.;

Overwegende dat getuige Bouckaert ongeveer 5 jaar

na de feiten verklaard heeft, dat hij in Maart 1946 enkele dagen vóór de vernieling van de IJzertoren, bij Decan V. te Diksmuide, zijn waar te koop aangeboden had; dat, terwijl hij alleen in de winkel stond, hij een in de Franse taal getypt schrijven, dat bloot op de toonbank en naar zijn kant gedraaid lag, gelezen heeft; dat dit schrijven uitging van zekere oud-strijdersvereniging en o.m. een soort programma bevatte voor een ceremonie van eerherstel te Diksmuide en ook handelde over de IJzertoren in dergelijke termen, dat Bouckaert de indruk had dat de toren er geen 8 dagen meer zou staan (H.B. 128 bis);

Overwegende dat de bewoners van het huis Decan zich noch het bezoek van Bouckaert noch het schrijven, waarvan gewag, herinneren; dat de opzoekingen om de opsteller en de afzender van bedoeld schrift te vinden zonder resultaat zijn gebleven; dat ten andere rond dit tijdstip verschillende schriften, waarin de vernieling van de IJzertoren aangeprezen werd, verspreid zijn (st. B. 198); dat het enkel feit, dat Decan V. de geadresseerde zou zijn geweest van bedoelde brief, geen voldoende bezwaar uitmaakt, dat bovendien het voor de hand ligt dat Decan, indien hij werkelijk het opzet had gehad in te gaan op de aanhitsing tot vernieling van het IJzermonument, bedoeld schrijven zo maar niet bloot op de toonbank zou hebben laten liggen op risico, dat de uitvoering van het vernielingsplan door bewakingsmaatregelen, zoals er trouwens reeds genomen werden, zou vrijdeld worden;

Overwegende dat de bezwaren, door de Burgerlijke Partijen voorgebracht ten laste van Hanson Emiel, reeds onderzocht werden in de bovenstaande beschouwingen betreffende het verkeer 's nachts met een karretje en betreffende de overeenkomst met Deschodt voor het geval dat zij zouden verklikt worden nopens de IJzertoren; dat waar aangehaald wordt dat Ranson Emiel aan Deschodt inlichtingen heeft gegeven nopens de deelneming van Schallier aan de aanslag, hij was immers, zoals hierboven gezegd door Deschodt op inlichtingen uitgestuurd (st. 81), vaststaat dat Ranson Emiel geen persoonlijke vaststellingen heeft gedaan en zich beperkt heeft zekere geruchten, die hij vernomen had van personen wier naam hij zich niet herinnerde, aan Deschodt mede te delen;

Overwegende dat ten laste van De Moor Roger aangevoerd wordt, dat hij aan Stroobants zou hebben verklaard, dat de daders van Diksmuide waren, dat zij twee of drie dagen voordien gewerkt hadden om de ontploffing voor te bereiden en dat het bevel van hoger hand was gekomen;

Overwegende dat Demoor formeel betwist aan Stroobants (3de verdachte) iets dergelijks gezegd te hebben; dat er dient op gewezen te worden dat Stroobants J., lid van het O.F. vijandig gestemd is tegenover de groep Schallier, Decan, Demoor (schoonzoon van Schallier), dat vrouw Stroobants, die bij het gesprek aanwezig was, zich niet meer herinnert wat Demoor juist gezegd heeft;

Overwegende dat, wat er ook van weze, het ten laste van Demoor aangehaalde feit geen aanwijzing is van diens schuld;

Overwegende dat evenmin ten laste van Robrecht Samyn voldoende bezwaren voorhanden zijn;

Overwegende dat geen enkel element in het dossier te vinden is, waaruit zou blijken dat R. Samijn hetzij daags voor de 2de aanslag, hetzij de nacht van 15-16 Maart 1946 te Diksmuide of zelfs elders in België gezien werd;

Overwegende dat Samyn R. stellig beweert dat hij op 16 Maart 1946 voor de eerste maal uit Leiden, waar hij cursussen volgde, met verlof terug naar België is

gekomen (H.B. 162, 167); dat het vaststaat dat Samijn R. op 14 Maart 1946 aanwezig was op het avondmaal door de Belgische militaire attaché te Den Haag aangeboden (H. B. 135) en dat het waarschijnlijk is dat hij op 15 Maart 1943 de lessen te Leiden heeft gevolgd tot 16.30 u. (H. B. 135); dat in ieder geval niet blijkt dat hij op 15 Maart uit Leiden vertrokken is om naar België terug te keren;

Overwegende dat, zo Samijn R. als de techniek van de aanslag aangeduid werd, zulks op loutere geruchten steunt;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen de verklaring van Ranson aanhalen (B. 1046), volgens dewelke Samijn R. zich in Augustus 1948 ter gelegenheid van een rijwielwedren te Moorslede bevond, waar hij per telefoon door zijn vader Luitenant-Kolonel Samijn geroepen werd om deze laatste nog dezelfde dag naar Brussel te voeren en volgens dewelke Samijn R. toen zou gezegd hebben « je dois faire attention, parce que cela pourrait faire éclater la bombe et alors ce serait pis encore que comme l'explosion du monument de l'Yser »;

Overwegende dat wanneer Samijn die woorden uitsprak, hij onder de invloed van de drank verkeerde; dat, ten andere, deze woorden geen zin hebben en er niet kan worden uit afgeleid dat hij schuld heeft aan de vernieling van de toren;

Overwegende verder dat de Groote Hubert ten stelligste betwist dat hij ooit R. Samijn vernoemd heeft als verantwoordelijk voor de aanslag; dat Hubert De Groote in de gesprekken, die hij gehad heeft met leden van zijn politieke partij aangaande de vernieling van de IJzertoren, nooit Samijn vernoemd heeft; (H.B. 89, 90, 112, 113, 119); dat, Mevr. Cl ... (H.B. 109) verklaard heeft dat de Groote haar iets verteld heeft over Samijn en B ... en dat, volgens haar mening, de zin er van was dat Samijn en B ... zouden kunnen last hebben;

Overwegende dat dient te worden opgemerkt, dat het getuigenis van Mevr. Cl. helemaal niet overeenstemt met de verklaring, die zij op 4 Juli 1949 aan de gerechtelijke politie afgelegd heeft (st. B. 1196);

Overwegende dat bovendien niet uitgemaakt is, of het ging over Luitenant-Kolonel Samijn of wel over zijn zoon, Kapitein Robert Samijn; dat anderzijds bij gemis aan precieze gegevens en gelet op de omstandigheden, waarin de naam Samijn geciteerd werd tijdens een privaats gesprek tussen de heer afgewaardigde onderzoeksrechter en de Groote (zie H. B. 37), er geen voldoende bezwaren ten laste van Samijn Robert bestaan;

Overwegende dat het getuigenis van Decoussemaker W. (st. H. B. 121) geen nieuwe elementen aan 't licht heeft gebracht;

Dat getuige niet weet of bewuste militairen Belgische of vreemde militairen waren; dat hij niet gezien heeft dat de manschappen kisten, dewelke munitiekisten schenen te zijn, gelost hebben;

dat de soldaten op hun gemak de toren hebben bezichtigd, zoals het nog gebeurde dat personen uit nieuwsgierigheid naar de toren gingen zien;

Overwegende dat, wanneer men door het verslag van de drie deskundigen (st. B. 776) weet dat om het monument te vernielen slechts 10 à 20 kg. brisante ontplofbare stof, soort picrinezum, trinitrotolueen of een der moderne plastische ontplofbare stoffen gebruikt werden, het dadelijk opvalt dat het door De Cousemaker aangehaalde feit vreemd is aan de aanslag;

Overwegende ten slotte dat, zoals hierboven reeds aangestipt werd, het onderzoek van het strafdossier

overduidelijk aanwijst dat ten tijde van de vernieling van de toren de groep O.F. zeer vijandig gestemd was tegenover de groep Schallier, Decan, Demoor (lees B. 81), dat zelfs de handelingen van Deschodt om wille van zijn extremisme door Daenens werden bespied (B. 252); dat het dan ook totaal uitgesloten is, dat onder al de verdachten een samenwerking zou bestaan hebben om de misdaad te plegen;

Overwegende dat de Burgerlijke Partijen de verwijzing van de elf eerste verdachten naar het Hof van Assisen eisen, vooral met de hoop, zoals uit de pleidooien is gebleken, dat de Groote Hubert, tegen wien zij thans geen bezwaren meer doen gelden, als getuige opgeroepen, belangrijke onthullingen zal doen, maar overwegende dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling slechts rekening mag houden met de gegevens van het strafdossier, zoals dit bij de behandeling der zaak voor die kamer samengesteld is;

Overwegende verder, dat het stelsel der Burgerlijke Partijen, volgens hetwelk het in het belang zelf der verdachten is dat ze zouden verwezen worden naar het Hof van Assisen, waar zij, indien zij onschuldig zijn, hun onschuld in een openbaar debat zouden kunnen bewijzen, er op neer komt de Kamer van Inbeschuldigingstelling eenvoudig uit te schakelen;

dat, ter vrijwaring van de rechtszekerheid de Kamer van Inbeschuldigingstelling wettelijk gehouden is te onderzoeken of er voldoende bezwaren bestaan om iemand te verwijzen (art. 133, 221, 229 en 231 Wetboek van Strafvordering);

Overwegende dat Stroobant Jozef en Rommelaere Johan in hun respectievelijke conclusies dd. 22 Mei 1951 beweren, zonder nader te specificeren, dat zij benadeeld werden door verscheidene onregelmatigheden van het onderzoek en vorderen dat het de Kamer van Inbeschuldigingstelling behage aan concludanten akte te verlenen dat zij uitdrukkelijk voor behoud maken wegens de voormelde of welke andere onregelmatigheden, gebreken of tekortkomingen ook, die in het onderzoek voorkomen en dat zij zich alle rechten voorbehouden van welke aard ook, die daaruit voortspruiten of kunnen voortspruiten;

Overwegende dat een vraag, die er enkel toe strekt dat akte zal worden verleend van een voorbehoud van recht, geen eigenlijke eis is; dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling dienvolgens beide conclusies afwijst.

Om deze redenen :

Het Hof,

Kamer van Inbeschuldigingstelling; gelet op art. 24 wet 15.6.1935.

Overnemende de beweegredenen van het Openbaar Ministerie en de besluiten van de burgerlijke partijen « Bedevaart naar de graven van de Yzer » en erfgenen van de weduwe Joz. Van Raemdonck als ongegrond afwijzend;

Zegt dat er geen aanleiding is tot vervolging tegen de twaalf voornoemde verdachten.

Wijst de conclusies der partijen Stroobants Joz en Rommelaere Johan af.

Kosten ten laste van de Staat.

NOOT: Tegen bovenstaand arrest werd door de burgerlijke partijen casatie ingesteld.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 6 Juni 1951.

Voorzitter : Mevrouw Deloof.

Advocaten : Mrs Stappers loco J. de Raedemaeker en Speyer.

Handelshuur (wet van 30 April 1951). — Bescherming ten behoeve van detailhandelaar of van ambachtsman, die rechtstreeks in contact komt met het publiek, niet van groothandelaar of industrieel.

De wet van 30 April 1931 is slechts van toepassing op de huur van percelen, die in hoofdzaak dienen tot het drijven van detailhandel of voor het bedrijf van een ambachtsman, die rechtstreeks in contact staat met het publiek. Groothandel en nijverheid worden door de nieuwe wet niet beschermd.

Met « handel » heeft deze wet niet alleen de verkoop van waren bedoeld, doch ook prestaties, zoals die van een radio-electricien; de ambachtsman wordt door de wet beschermd, zelfs al verkoopt hij zonder een winkel te houden.

Benoeming van een deskundige om de aard van 's huurders bedrijf vast te stellen.

De Pauw Frans t/ Machsike Hadass.

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld; dat het derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat het bestreden vonnis beroeper tot ontruiming veroordeeld heeft, daar zijn huur tot nijverheidsdoeleinden door art. 42 van de wet van 20 December 1950 niet meer beschermd was en de huurverlenging dienvolgens wettelijk geëindigd was;

Overwegende dat de wet van 30 April 1951 thans toepasselijk is op het hangende geding;

Overwegende dat de redenering van beroepene, volgens dewelke de huur buiten toepassing van de wet zou vallen, daar de huishuur het plafond van de wettelijke bescherming, voorzien in de wet van 20 December 1950 overschrijdt, dan ook niet meer kan gelden daar art. 1 der wet van 20 April 1951 geen uitzondering maakt voor huurcelen boven een zeker bedrag;

Overwegende dat de wet van 30 April 1951 slechts toepasselijk is op de huurcelen, betreffende onroerende goederen, die hoofdzakelijk dienen tot het drijven van een detailhandel of voor de bedrijvigheid van een ambachtsman rechtstreeks in contact met het publiek;

Dat noch de groothandel, noch de nijverheid door de nieuwe wet beschermd worden;

Overwegende dat partijen van mening verschillen omtrent de aard van het bedrijf van beroeper;

Dat beroepene beweert dat beroeper niet rechtstreeks aan het publiek verkoopt, doch enkel electromotoren fabriceert en machines bij zijn cliënten plaatst en herstelt; dat in elk geval zijn handelsprestaties subsidiair zijn en hem niet aan de wet onderwerpen;

Overwegende dat de vermeldingen van het firmapapier van beroeper « Algemene elektrische ondernemingen — Fabrieksmerk elektrische motoren EFDA, herstelling en transformatie van alle motoren-alternateurs » niet volstaan om zijn bedrijvigheid te karakteriseren; dat zijn algemene verkoopvoorwaarden ook niet toelaten na te gaan of hij een detailhandel drijft en of deze hoofdzaak is;

Overwegende dat de loutere vermelding door beroeper van zijn « nijverheid » in vroegere procedures

geen bezwaarlijke bekentenis kan zijn, daar partijen zich kunnen vergissen over de betekenis van de gebruikte bewoordingen en dat de nijverheid bijzaak kan zijn bij de kleinhandel;

Dat de wetgever door handel niet alleen de verkoop heeft beoogd, maar ook de prestaties, zoals die van een radio-elektriker (zie La Haye en Van Kerckhove, n° 7, die verwijzen naar de wordingsgeschiedenis der wet); dat de ambachtsman beschermd wordt, zelfs indien hij zonder winkel verkoopt (b.v. grafzerken, zie La Haye en Van Kerckhove, n° 31);

Dat de hoofdbedrijvigheid van beroeper moeilijk te classeren is, daar hij tezelfdertijd fabriceert in een atelier met verschillende werklieden, verkoopt aan particulieren en prestaties levert zoals herstellingen en installaties; dat de verhouding tussen die verschillende bedrijvigheden onbekend is, zodat het gepast voorkomt de hierna bepaalde gevraagde onderzoeksmaatregel te bevelen, ten einde beroeper toe te laten zijn bedrijvigheid in het raam van de wet van 30 April 1951 te bewijzen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 6 Juni 1951.

Voorzitter : M. van Camp.

Advocaten : Mrs Moeremans en Bruneel.

Handelshuur. — Overdracht van wettelijke huurverlenging niet toegelaten. — Vereisten voor stilzwijgende wederinhuring. — Niet-toepasselijkheid van artikel 34, lid 1, van de wet van 30 April 1951 op voor de inwerkingtreding dezer wet beëindigde huren. — Geen terugwerkende kracht van de nieuwe wet. — Sedert minder dan twee jaar hernieuwde huur.

Voor het aanvaarden ener stilzwijgende verlenging van de huur (tacite reconduction) moeten drie voorwaarden vervuld zijn :

- 1) de toestemming van de verhuurder;
- 2) de mogelijkheid om een nieuwe overeenkomst te gaan;
- 3) een vorige huurovereenkomst van een uitdrukkelijk door partijen bedongen duur.

Wanneer een opzegging van huur betekend is, kan de huurder, hoewel hij in het genot van het goed gebleven is, zich niet beroepen op een stilzwijgende wederinhuring (art. 1739 B.W.).

Art. 34, lid 1 der wet van 30 April 1951 op de handelshuur is niet van toepassing op huren die reeds beëindigd waren vóór het van kracht worden van de nieuwe wet. De verhuurder heeft daardoor een verworven recht, dat door de nieuwe wet geëerbiedigd wordt.

Uit de vergelijking van art. 10 met art. 3 van voormelde wet blijkt dat de overdracht alleen een werkelijk bestaande huurovereenkomst of een hernieuwde huurovereenkomst kan betreffen.

Het recht van wettelijke huurverlenging is niet voor overdracht vatbaar.

Bij afwezigheid van uitdrukkelijk bepaalde terugwerkende kracht der nieuwe wet moet de geldigheid van de overdracht beoordeeld worden volgens de op het ogenblik daarvan geldende wetgeving.

Het verzet van de verhuurder is in ieder geval

gegrond indien de huur hernieuwd is sedert minder dan twee jaar (art. 10, lid 4, wet van 30 April 1951).

Wuyts t/ Bol.

Gezien de gedingstukken, o.m. 1) het in regelmatige vorm voorgebracht vonnis, waartegen beroep, gewezen door de Vrederechter van het eerste kanton Antwerpen in dato 20 December 1950, 2) de geboekte en hieraan gehechte beroepsakte, betekend door deurwaarder M. Vandenhende te Antwerpen, in dato 12 Maart 1951,

Overwegende dat het hoger beroep tijdig werd ingesteld in de behoorlijke vorm, en het derhalve ontvankelijk is,

Overwegende dat appellante aanvoert, dat de eerste Rechter ten onrechte haar vordering om gemachtigd te worden tot overdracht van handelszaak en huurovereenkomst als ongegrond heeft afgewezen om reden, dat appellante het goed niet meer in gebruik heeft ingevolge een huurovereenkomst, maar wel in gevolge de wettelijke huurverlenging, die niet meer kon overgedragen worden;

Overwegende dat niet betwist wordt, dat geïntimeerde op 30 Mei 1949 per aangetekende brief tegen 10 October 1949 aan appellante de huur heeft opgezegd, zulks in uitvoering van de schriftelijke huurovereenkomst tussen geïntimeerde en de rechtsvoorganger van appellante, zekere Van Hoof, die zijn huur overliet aan appellante;

Overwegende dat deze huurovereenkomst inging op 1 October 1946 voor een termijn van drie, zes of negen jaar, wederzijds opzegbaar per aangetekend schrijven drie maand te voren;

Overwegende dat onder het regime van het gemene recht de opzegging derhalve geldig gedaan was en de huurovereenkomst ten einde was op 1 October 1949;

Overwegende dat appellante ten onrechte doet gelden, dat om een einde te stellen aan de huurovereenkomst tussen partijen appellante zich zou moeten akkoord verklaard hebben met de gedane opzegging en dat het feit van het aanvaarden van de latere huurgelden zonder voorbehoud en het nalaten van een rechterlijke actie tot bevestiging van de opzegging afstand van de opzegging zou medebrengen;

Overwegende inderdaad dat de oorspronkelijke overeenkomst vermeldt, dat de huurovereenkomst eindigt op 1 October 1949 zonder stilzwijgende verlenging in geval een der partijen zijn wil te kennen geeft een einde te stellen aan de huur;

Overwegende dat er geen twijfel kan bestaan dat de oorspronkelijke overeenkomst van 1 October 1946 geëindigd is;

Overwegende dat de vraag kan gesteld worden of vanaf 1 October 1949 geen nieuwe huurovereenkomst van onbepaalde duur is tot stand gekomen, vermits geïntimeerde zonder protest is voortgegaan de huurgelden te ontvangen;

Overwegende inderdaad dat de wettelijke huurverlenging hierin verschilt van de bewoning ingevolge een huurovereenkomst, dat de wet zich in de plaats stelt van de vrije overeenkomst tussen partijen en de modaliteiten bepaalt, ingevolge dewelke de huurovereenkomst van rechtswege verlengd wordt tegen de wil van de eigenaar in;

Overwegende dat De Page, T. IV, n° 575, in aansluiting met de algemene rechtsprincipes leert dat de stilzwijgende verlenging (tacite reconduction) drie voorwaarden vereist : 1) toestemming van de verhuurder, 2) de mogelijkheid om een nieuwe overeenkomst af te sluiten, 3) een vorige huur van een uitdrukkelijk bepaalde duur; dat de voortzetting van het gebruik der

verhuurde ruimten moet gebeuren zonder verzet van de verhuurder, vermits het eenvoudig materiële feit van het blijven gebruiken niet volstaat; dat het verzet van de verhuurder o.a. kan blijken uit een voor het verstrijken van de oude huurovereenkomst betekende opzegging;

Overwegende inderdaad dat ingevolge art. 1739 B.W., wanneer opzegging betekend werd, de huurder, alhoewel hij in het genot gebleven is, de stilziggende wederverhuring niet kan inroepen;

Overwegende derhalve dat in overeenstemming met de eerste Rechter, dient te worden besloten dat appellante slechts ingevolge de wettelijke huurverlenging in het genot van het goed is gebleven en dat art. 5 der wet van 31 Juli 1947 en art. 6 der wet van 20 December 1950 zich verzetten tegen het overdragen van het genot van de verlenging;

Overwegende dat appellante art. 34, lid 1, der wet van 30 April 1951 op de handelshuren inroept om te doen gelden dat de opzeggingen, gedaan vóór de inwerkingtreding van deze Wet, om andere reden dan de schuld van de huurder, voor onbestaande gehouden worden, tenzij dagvaarding is gevolgd; dat bijgevolg geen einde zou gesteld zijn aan de oorspronkelijke overeenkomst;

Overwegende dat dit artikel blijkbaar niet van toepassing is in casu, dat inderdaad, bij ontstentenis van speciale bepaling desbetreffende, de wet op de handelshuren geen terugwerkende kracht heeft en geen inbreuk kan maken op de verworven rechten;

Overwegende dat de hierboven uiteengezette rechtsregels in principe een einde maakten aan de huurovereenkomst vóór het van kracht worden van de nieuwe wet en deze toestand een verworven recht van appellante uitmaakt, dat dient geëerbiedigd te worden door de nieuwe wet, in deze zin dat ten opzichte van de nieuwe wet appellante het goed in genot heeft ingevolge een wettelijke huurverlenging en niet ingevolge een huurovereenkomst;

Overwegende dat uit de vergelijking van art. 10 met art. 3 dezer wet blijkt dat de overdracht van de huur slaat op een werkelijk bestaande huurovereenkomst, die volgens art. 3 niet korter mag zijn dan negen jaar, of op een hernieuwde huurovereenkomst (art. 3 par. 4);

Overwegende dat hieruit volgt, dat aan het verbod van overdracht van het voordeel der wettelijke huurverlenging niets gewijzigd is;

Overwegende trouwens, dat, bij afwezigheid van uitdrukkelijk bepaalde terugwerkende kracht dient beoordeeld te worden volgens de wetgeving, die op dat ogenblik bestond (Patentre, n° 341, La Haye en Van Kerckhoven, n° 499);

Overwegende eindelijk dat, moest in casu de wet van 30 April 1951 van toepassing zijn — quod non, — en appellante het goed in bezit houden ingevolge een hernieuwde overeenkomst — quod non, — het verzet van de verhuurder zou gegrond zijn, vermits de huurder de hernieuwing der huurovereenkomst sedert minder dan twee jaar zou verkregen hebben (art. 10, lid 4);

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak,

Verklaard het beroep ontvankelijk, doch ongegrond; Bevestigt het vonnis a quo in al zijn delen;

Brengt de kosten van het hoger beroep ten laste van appellante.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

5 Maart 1951.

Voorzitter : M. Catfolis.

Rechters : M.M. Meulemans en Boeyé.

O. M. : M. Jespers.

Adv. : Mrs De Ridder (Mechelen) en Van de Velde.

Huwelijk. — In het buitenland voltrokken. — Nietigverklaring wegens clandestiniteit.

Ook wanneer zij in het buitenland verblijven, worden Belgen beheerst door de Belgische wetten betreffende de staat en de bekwaamheid der personen (art. 3 B. W.).

Een huwelijk tussen Belgen in het buitenland moet derhalve voltrokken worden met inachtneming van de bepalingen der artikelen 165 e.v. B. W.

Ofschoon het niet-naleven van deze voorschriften slechts een verbiedend en geen verhinderend beletsel oplevert, kan een zodanig beletsel aanleiding geven tot het nietigverklaren van het huwelijk wegens clandestiniteit, wanneer uit de omstandigheden der zaak blijkt, dat het huwelijk in het buitenland voltrokken werd met het enig doel de wettelijke voorschriften te ontduiken.

Holemans-Croonen t/ Holemans en Van de Zande.

Overwegende dat de vordering strekt om te horen zeggen dat het huwelijk, door verweerders op 22 Juli 1950 te Birmingham in Engeland aangegaan, nietig is of ten minste dient vernietigd te worden wegens clandestiniteit, vanaf de dag dat het aangegaan werd;

Overwegende dat blijkt, dat vóór het aangaan van voormeld huwelijk, eerste verweerder op 31 Mei 1950 een eerbiedige akte aan eisers liet betekenen, waarbij hij hun kennis gaf van zijn voornemen met tweede verweerster te huwen;

Overwegende dat eisers op 14 Juli 1950 verweerders voor de rechtbank van eerste aanleg te Mechelen lieten dagvaarden om te horen zeggen, dat aan eerste verweerder verbod zou opgelegd worden om met tweede verweerster in het huwelijk te treden;

Overwegende dat de rechtbank te Mechelen over deze zaak op 9 October 1950 uitspraak deed bij tussenvonnis, dat partijen tot een getuigenverhoor toeliet; dat dit verhoor tot nu toe nog niet plaats greep;

Overwegende dat er geen aanleiding bestaat de beslissing over het huidige geding te schorsen totdat de rechtbank te Mechelen over de aldaar ingeleide actie bij definitief eindvonnis uitspraak zal gedaan hebben;

Overwegende immers dat de al dan niet gegrondheid van het verzet tegen het huwelijk geen element uitmaakt van de clandestiniteit van dat huwelijk enerzijds; dat dit verzet ook niet een der dilatoire uitzonderingen uitmaakt, bij artikel 174 tot 187 van het Burgerlijk wetboek voorzien, anderzijds;

Overwegende dat de Belgen, ook wanneer zij in het buitenland verblijven, beheerst worden door de Belgische wetten (art. 3 B. W.);

dat het huwelijk van verweerders in Engeland dienvolgens had moeten voltrokken worden met inachtneming van de voorschriften, bij de artikelen 165 en volgende van het Burgerlijk wetboek voorzien;

dat het niet naleven van deze voorschriften wel is waar verbiedende beletsels uitmaakt en geen verhinderende beletsels; dat deze beletsels echter aanleiding kunnen geven tot het nietig verklaren van het huwelijk wegens clandestiniteit, wanneer uit de omstandigheden der zaak blijkt dat het huwelijk in het

buitenland voltrokken werd met het enig doel deze voorschriften te ontduiken (De Page, t. I, n° 695; Brussel, 13 Mei 1950, Pas. 1950, III, 91);

Overwegende dat uit de omstandigheden der zaak, namelijk de datum van het huwelijk, het kortstondig verblijf van verweerders in Engeland en het feit dat zij de Belgische consul in Birmingham niet gingen raadplegen, zoals het door de ambtenaar van de burgerlijke stand aldaar werd aangeraden, genoegzaam blijkt dat zij het huwelijk in Engeland hebben laten voltrekken enkel om de door de Belgische wet voorgeschreven formaliteiten te ontduiken en aldus aan de gevolgen van het verzet, dat eisers tegen het huwelijk voor de rechtbank te Mechelen reeds hadden aangetekend, te ontsnappen;

Overwegende dat het nietig verklaren van het huwelijk wegens clandestiniteit dienvolgens met reden door eisers vervolgd wordt;

Hm deze redenen :

De Rechtbank, gehoord de heer Jespers, substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, gegeven ter zitting van 19 Februari 1951, alle andere besluiten van de hand wijzend; zegt voor recht dat het huwelijk, door verweerders op 22 Juli 1950 te Birmingham in Engeland aangegaan, nietig is wegens clandestiniteit van af de dag dat het aangegaan werd;

Zegt dat dit vonnis zal overgeschreven worden in de lopende registers van de burgerlijke stand te Kessel-Lo of elders waar de huwelijksakte van 22 Juli 1950 mocht overgeschreven worden;

Zegt dat ervan randmelding zal gedaan worden op de overgeschreven huwelijksakte van 22 Juli 1950;

Veroordeelt verweerders tot de gedingskosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TURNHOUT

4e Kamer. — 28 April 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. J. Kempeneer.

Huiszoeking. — Mishandeling van gerechtelijk officier, houder van een bevel tot huiszoeking in een ander gedeelte van het huis dan het door verdachte bewoonde. — Weerspannigheid.

Gerechtelijk officier, houder van een bevel tot huiszoeking in een ander gedeelte van het huis dan het door verdachte bewoonde. Verzoek van de officier om toegang; door verdachte aangevallen en geslagen.

Indien kan aangenomen worden, dat het verzet tegen een onrechtmatige daad van een overheids-persoon geen wederspannigheid is, zo geldt zulks slechts voor zover het verzet de grenzen niet overschrijdt van hetgeen nodig is om het plegen dezer daad te verhinderen.

Het aanvallen en slaan van een gerechtelijk officier levert in casu het misdrijf van art. 280 W.v.S. en tevens het misdrijf van wederspannigheid op.

O. M. t/ Op de Beeck.

.....

Overwegende dat uit de verklaringen van de gerechtelijke officier Van Wijsberghe blijkt dat hij door verdachte werd aangevallen en geslagen ter gelegenheid van een huiszoeking uitgevoerd in het door laatstgenoemde bewoonde huis;

Overwegende dat de gerechtelijke Officier houder was van een bevel van huiszoeking betreffende een ander persoon, in hetzelfde huis gevestigd; dat verdachte doet gelden dat hij gerechtigd was zich tegen een huiszoeking in zijn eigen woning te verzetten;

Overwegende vooreerst dat de aanval gebeurde, toen de gerechtelijke Officier om toegang verzocht in de door verdachte en zijn vrouw bewoonde kamer; dat deze vraag van voormeld officier niet kan worden beschouwd als zijnde een onrechtmatige daad van zijnentwege en het verdachte of zijn vrouw vrij stond hierop in te gaan of niet; dat dienvolgens het aanwenden van geweld door verdachte door niets gerechtvaardigd was;

Overwegende trouwens dat, indien aangenomen kan worden dat het verzet tegen een onrechtmatige daad der overheid geen misdrijf van wederspannigheid uitmaakt, deze stelregel slechts geldt in zover het verzet de grenzen niet overschrijdt van hetgeen nodig is om het plegen van deze daad te verhinderen;

Overwegende derhalve dat, waar vaststaat dat de gerechtelijke officier aangevallen en geslagen werd door verdachte, deze feiten niet enkel een inbreuk uitmaken op artikel 280 van het Wetboek van Strafrecht, maar tevens het delict van wederspannigheid opleveren, zodat beide in de dagvaarding te laste gelegde feiten als bewezen dienen te worden aangezien;

.....

NOOT : Tegen bovenstaand vonnis werd hoger beroep ingesteld.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

10e Kamer. — 11 Juli 1950.

Alleenzetelend rechter : M. Van Hoorick.

Referendaris : M. Van der Linden.

Advocaten : Mrs. Van Oekel (Antwerpen) en Barbay.

1. **Naamloze vennootschap.** — Onbevoegd verrichte rechtshandelingen. — Niet vallend onder dagelijks beheer. — Ongeldigheid. — Stilzwijgende bekrachtiging door de Beheerraad.

2. **Overeenkomst.** — Vordering tot schadevergoeding bij feitelijke verbreking ener wederkerige overeenkomst. — Vordering tot ontbinding niet vereist voor ontvankelijkheid.

3. **Concessie in Belgisch Congo.** — Overdracht aan een ambtenaar.

1. *Bepaling in de statuten ener N.V., dat de beheerraad het dagelijks beheer kan overdragen aan een afgevaardigde-beheerder, terwijl de buiten het dagelijks beheer vallende rechtshandelingen, die de N.V. verbinden door de voorzitter van de beheerraad of door twee afgevaardigde beheerders moeten worden ondertekend.*

De overneming ener concessie en de benoeming van een directeur voor de exploitatie daarvan zijn niet handelingen van dagelijks beheer; door slechts één afgevaardigde-beheerder verricht zijn zij ongeldig.

In casu moet de beheerraad echter geacht worden die handelingen achteraf stilzwijgend te hebben bekrachtigd.

2. *Bij onrechtmatige feitelijke verbreking ener wederkerige overeenkomst door een van partijen is voor de ontvankelijkheid van een vordering tot schadevergoeding niet vereist, dat vooraf of tegelijk een*

vordering tot ontbinding der overeenkomst krachtens art. 1184 B. W. wordt ingesteld.

3. *Het is geoorloofd dat een particulier in Congo een concessie aanvraagt met de bedoeling die later over te dragen aan een ambtenaar na beëindiging van diens functie.*

Boel, M. t/ N.V. Simexco.

Aangezien eiser betaling vordert: 1) van 128.740,45 frank wegens achterstallige wedde en voorschotten; 2) van Frs. 500.000 als schadevergoeding wegens verbreking van een dienstcontract; 3) van Frs. 400.000 als schadevergoeding wegens verkoop en overdracht van de concessie « Ahania »; 4) van Frs. 16.500 bij eventuele verantwoording van het richtig besteden van dit bedrag, sedert December 1946 afgehouden als pensioengeld en belasting;

Aangezien eiser aanvoert dat hij naar luid van een overeenkomst, op 12-10-46 en 20-12-46 tussen partijen gesloten door verweerster als « Directeur der Exploitations forestières et agricoles de l'Ahania » werd aangesteld tegen bepaalde voorwaarden en voor de duur van 9 jaar (3 termijnen van 3 jaar); dat hij aan verweerster aanbracht zijn concessie van 350 Ha. genaamd de « Ahania » tegen een bepaalde prijs, die zou worden betaald met schuldbrieven, welke dezelfde waarde zouden hebben als de aandelen van de vennootschap;

Aangezien verweerster tegenwerpt dat zij niet door deze overeenkomst is gehouden, die werd afgesloten door de afgevaardigde-beheerder, die hierin zijn bevoegdheid te buiten ging, zowel wat de aanstelling van een Directeur als wat de betalingsvoorwaarden van de afstand van de concessie « Ahania » betreft;

Dat eiser trouwens als ambtenaar van de Kolonie geen bosvergunning kon bekomen en hij op 12-10-46 bedoelde concessie niet bezat;

Aangezien de statuten van verweerster bepalen (art. 24), dat de Beheerraad het dagelijks beheer kan overdragen aan een afgevaardigde-beheerder; dat de vennootschap in de vreemde kan worden vertegenwoordigd door een door de beheerraad aangeduide beheerder, die er de belangen van de vennootschap bij de overheden van het land zal vertegenwoordigen onder directie en controle van de beheerraad en er diens beslissingen uitvoeren (art. 25);

Dat alle daden buiten die van dagelijks beheer, welke de vennootschap verplichten, door de voorzitter van de Beheerraad of door twee afgevaardigde-beheerders moeten zijn ondertekend (art. 27);

Aangezien uit deze bepalingen blijkt dat de genaamde Delogne, afgevaardigde-beheerder, alleen niet geldig de benoeming van eiser als Directeur en de overneming van de concessie van zogenaamd 330 Ha kon afsluiten voor rekening van verweerster;

Aangezien de beheerraad aan de genaamde Delogne geen uitgebreider bevoegdheid dan die van dagelijks beheer kon overdragen (art. 63 van de wet op de handelsvennootschappen);

Aangezien echter de eiser terecht antwoordt dat verweerster de overeenkomst heeft bekrachtigd;

Aangezien blijkt dat verweerster sedert midden Januari 1947 kennis had van de overeenkomst en aan eiser niet te kennen gaf, dat zij de overeenkomst niet erkende;

Dat eiser intussen was begonnen met het exploiteren van de vergunning en daarmee met weten van verweerster is voortgegaan tot begin Juli 1947, toen hij naar België is teruggekeerd;

Dat verweerster aan eiser bij schrijven van 23 Mei

1947 berichtte dat de genaamde Delogne geen afgevaardigde-beheerder meer was en geen instructies meer kon geven en dat zij eiser opdracht gaf om de exploitatie in langzamer tempo te laten werken tot aan zijn terugkeer naar België en hem om inlichtingen vroeg betreffende de minimumkosten, welke hij voornemens was te maken voor de drie maanden zijner afwezigheid;

Aangezien heruit volgt dat verweerster wist dat eiser voor haar werkzaam was ingevolge een dienstverhuring, door haar afgevaardigde-beheerder afgesloten; dat zij deze werkzaamheid erkende en, toen de nood aan de man kwam door het vertrek van haar afgevaardigde-beheerder, zelve aan eiser aanwijzingen aangaande deze werkzaamheid mededeelde;

Aangezien het niet waarschijnlijk is, dat, zo zij de bewuste overeenkomst niet wenste te erkennen, zij daarmee maanden zou wachten tot na de terugkeer van eiser naar België, deze in de onzekerheid latend, zolang het haar paste;

Aangezien de beheerraad bevoegd was om een overeenkomst als de onderhavige af te sluiten en derhalve de litigieuze dienstverhuring kon bekrachtigen;

Aangezien de houding van verweerster dan ook als een bekrachtiging van de dienstverhuring moet worden beschouwd;

Aangezien weliswaar verweerster in dit schrijven van 23 Mei 1947 eveneens verklaart, dat de toestand van eiser tegenover de vennootschap bij gemeen overleg zal worden vastgesteld tijdens zijn eerstkomend verblijf in België;

Aangezien daaruit wel kan worden afgeleid dat verweerster aan de overeenkomst wijzigingen wenste aan te brengen, doch dit element onvoldoende is om te besluiten dat zij de overeenkomst afwees;

Aangezien verweerster eiser einde 1947, na het verstrijken van diens verlof in België instructies liet betreffende het hervatten van zijn dienst als Directeur, terwijl hij daarom had verzocht;

Aangezien deze houding gelijk staat met het verbreken van de desbetreffende betrekkingen;

Aangezien verweerster thans ook nog de deugdelijkheid van de overeenkomst blijkt te willen bestrijden, omdat eiser geen concessie van de Ahania kon overdragen, daar hij genoemde vergunning noch bezat, noch als ambtenaar kon bezitten en zij zelf trouwens op 1-2-47 een concessie van 450 Ha te Ahania had verkregen;

Aangezien blijkt dat de genaamde Thiebaut op 20 Mei 1946 een vergunning N° 3174 verkreeg tot exploiteren van 200 Ha te Boliti, Neder-Lindi, gelegen aan de rivier Ahania;

Dat Thiebaut zich tegenover eiser had verbonden deze vergunning aan te vragen en ze aan hem af te staan;

Dat de overdracht van deze vergunning op naam van verweerster door het beheer van de Kolonie (Conservation des Titres fonciers) werd goedgekeurd op 1 Maart 1947;

Dat de genaamde Delogne, afgevaardigde-beheerder, in naam van verweerster op 31-8-46 aan eiser bevestigde dat de concessie Ahania (basse Lindi) van de Heer Thiebaut eigendom was van eiser;

Dat verweerster op 28 Maart 1947 een vergunning N° 3.867 van 450 Ha op de Ahania verkreeg;

Aangezien verder blijkt dat eiser, die in hoedanigheid van agronoom 2de klas, ambtenaar van de Kolonie was, op 15 October 1946 ontslag vroeg tegen 31 December 1946;

Aangezien het anderzijds geoorloofd is dat een particulier op zijn naam een concessie aanvraagt met de bedoeling deze over te dragen aan een ambtenaar bij

het einde van diens loopbaan (brief van het Ministerie van Koloniën te Brussel van 9 September 1948);

Aangezien hieruit volgt dat eiser zich op 12-10-46 kon verbinden bedoelde vergunning, genaamd de « Ahania » aan verweerster over te dragen, nadat hij de dienst van de Kolonie zou hebben verlaten;

Aangezien weliswaar in de overeenkomst sprake is van 330 Ha en het verschil met de vergunning N° 3.174 van 20 Ha tot dusverre niet is verantwoord;

Aangezien verweerster zonder ernstige reden een einde heeft gemaakt aan de dienstverhuring en eiser diensvolgens recht heeft op een vergoeding;

Aangezien de overeenkomst een bepaalde duur had en in dit geval de verbreking recht geeft op de juiste vergoeding van de schade, welke de eiser heeft geleden;

Aangezien uit een mededeling van het Ministerie van Koloniën van 7-2-1949 aan de raadsman van verweerster blijkt, dat eiser in dienst van de « Compagnie de l'Hivéa » in Kongo is getreden en daarheen is vertrokken in December 1948;

Aangezien bij de vaststelling van de vergoeding er mede rekening mag worden gehouden, dat eiser althans na één jaar een andere betrekking heeft gevonden (Rechtb. v. Koophandel Brussel, 22 April 1933 - Jur. C. Brux. 1933, 238);

Aangezien de schade van eiser derhalve bestaat in het verlies gedurende 1 jaar van de wedde en voordelen, welke de overeenkomst hem moest verschaffen en die ex aequo et bono mogen worden geraamd op 175.000 frank;

Aangezien verweerster ten onrechte de ontvanke-lijkheid van de eis tot schadevergoeding betwist op grond dat de ontbinding van de overeenkomst niet conform art. 1184 B.W. is gevorderd;

Aangezien de overeenkomst einde 1947 door beide partijen werd verbroken, daar eiser, die de verweerster zonder instructies liet, zijnerzijds ophield zijn diensten te verstrekken, zonder af te zien van de schadevergoeding, waarop de foutieve houding van verweerster hem recht gaf;

Aangezien eiser derhalve de verbreking, die een volledige feit was, niet behoefde te vorderen en enkel zijn recht op schadevergoeding had te laten gelden (Rechtbank van Koophandel, Brussel 22 April 1933 - Jur. C. Brux. 1933 blz. 238); (.....)

BIBLIOGRAPHIE

DE PAGE H. : Complément au Traité élémentaire de Droit civil belge. - Vol. 1er - Brussel, Etablissements Bruylant. 1951. 494 p.

Nadat pas onlangs de laatste delen verschenen van het grote werk van Prof. De Page, met medewerking van Prof. Dekkers, over het burgerlijk recht, is thans reeds het eerste deel van de pers gekomen van een bijvoegsel, waarin dit werk wordt aangevuld tot op deze dag.

Het is de bedoeling van de auteur als « complément » vier delen te doen verschijnen. Het eerste van deze vier delen dat thans werd uitgegeven, beperkt zich tot de aanvulling en bijwerking van het eerste deel van het « Traité élémentaire de Droit civil belge ».

Zoals men weet behelst dit zeer lijvig eerste deel van het grote werk een algemene theorie van recht en wet en behandelt het tevens volledig het familie-recht.

Het « complément » is dus van een uitzonderlijk

belang daar het, vooral wat het algemeen deel betreft, de allerlaatste gegevens verstrekt betreffende de wetgeving, rechtsleer en rechtspraak op het gebied van burgerlijk recht.

De methode van de schrijver bestaat er in een zeer belangrijk aantal nummers uit het eerste deel van zijn werk te herdrukken met de vereiste wijzigingen en aanvullingen.

Deze methode heeft voorzeker haar bezwaren, daar aldus het « complément » een zeer lijvig boek geworden is, waarin in grote mate eenvoudig de tekst van de vroegere uitgave terug gevonden wordt. Ze heeft echter ook haar voordelen, daar de aangebrachte aanvullingen niet los en verloren staan, doch hun normale plaats innemen in de tekst zelf, zoals deze er bij een latere uitgave zou uitzien.

Het zal dus voortaan volstrekt noodzakelijk zijn bij de consultatie van het eerste deel van De Page telkens ook het « complément » op dit deel na te slaan.

De meeste wijzigingen bestaan uit de vermeldingen van de jongste rechtspraak en wij hebben aldus het geluk een prachtig overzicht te krijgen van de laatste stand der jurisprudentie in onmiddellijk verband met de theoretische vraagstukken waarop zij betrekking heeft.

Voor het overige is de tekst op allerlei gebied geslepen en verijnd geworden; deze tekst wordt juist ingedeeld en voorzien van meer nauwkeurige onderscheidingen; sommige uiteenzettingen werden duidelijker geformuleerd en vooral de nota's en verwijzingen werden op omvangrijke wijze aangevuld.

Ook werden sommige vraagstukken uitvoerig op nieuwe wijze toegelicht. Dit is o.a. het geval met de problemen van het toestaan van termijnen en de geldigheid van strafclausules, die worden voorzien met de bedoeling de toepassing van artikel 1244 te ontkrachten (N° 146), alsook met de theorie van de retroactiviteit der voorwaarden (N° 165). Zeer belangrijk is de brede uiteenzetting betreffende het vraagstuk der besluitwetten en der besluiten, genomen ingevolge bijzondere machten (N° 176 tot 181). Wij vinden in het « complément » ook een herbewerking van het hoofdstuk aangaande de rechtsinterpretatie door het Hof van Verbreking en van dit over de niet retro-activiteit der wetten (N° 212).

In verband met de rechtspersonen in het positief recht is er veel nieuws bijgebracht aan het hoofdstuk der burgerlijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen (N° 509). In dit verband bestudeert Prof. De Page het zeer actuele vraagstuk van het herstel der morele schade geleden door een rechtspersoon; hij kritiqueert op scherpe wijze de recente rechtspraak die aanvaard heeft dat de Staat zich als burgerlijke partij kan aanstellen in processen wegens incivisme en tegenover de delinquenten vergoeding kan bekomen wegens morele schade. Prof. De Page vindt deze rechtspraak volstrekt niet verantwoord.

Belangrijk uitgebreid werd ook het hoofdstuk betreffende de beroepsactiviteit der gehuwde vrouw. In verband met het begrip « echtelijke woning » kritiqueert de auteur ook de jongste rechtspraak, die in zake vervolging wegens onderhoud van bijzit in de echtelijke woning dit laatste begrip op dusdanige wijze heeft uitgebreid dat er van een toepassing van de wettelijke tekst werkelijk niets meer overblijft.

Naar aanleiding van de afstamming gaat Prof. De Page de toepassing na in de rechtspraak van het onderzoek naar de bloedgroepen, in verband met het opzoeken van het vermoedelijk vaderschap (N° 1036).

Eindelijk is het hoofdstuk betreffende de aanneming

van een kind gans opnieuw bewerkt geworden en geeft de schrijver ons een volledige commentaar van de nieuwe wet van 22 Maart 1940 op dit stuk.

Het thans verschenen «complément» is van grote betekenis, omdat men er onmiddellijk het volledig beeld in vindt van de allerlaatste evolutie der rechtspraak zowel op het gebied van het burgerlijk recht in het algemeen als van het familierecht.

In de toevoegingen en aanvullingen kan men steeds opnieuw zowel de scherpe en fijne stijl van de schrijver bewonderen als de verbazende volledigheid van zijn informatie.

Het enig bezwaar dat de Vlaamse jurist ten zeerste opvalt is het feit dat verwijzigingen naar in het Nederlands gepubliceerde rechtsleer volledig ontbreken, wat in de tegenwoordige tijd in een werk over het Belgisch recht noodzakelijkerwijze een tekortkoming is.

René Victor.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE GENT

In de reeks van te bezoeken bezienswaardigheden en te verwerven wetenswaardigheden, die de Vl. Conferentie ter voldoening van de gemotiveerde nieuwsgierigheid van haar leden, tussen de zovele andere activiteiten op haar programma had geschreven, stond een bezoek aan het N.I.R. te Brussel vermeld.

Het had plaats op Zaterdag 23 Juni jl., in de loop van de namiddag en verenigde een dertigtal leden van de Conferentie, die de tocht maakten per autocar.

Twee uren nam de rondgang in beslag waarbij men, onder technische leiding, kennis maakte met allerlei toestellen en tuigen die voor de enen al begrijpelijker waren dan voor de anderen en in dezelfde mate ook gesmaakt werden.

Algemeen ging de ruimste belangstelling naar hetgeen te zien en te horen is in de studio van de man — die men «bruiteur» heeft geheten — en wiens compleet arsenaal van alle denkbare geruchtvoortbrengende toestellen en hulpmiddelen toelaat de radio-luisteraars, wanneer gewenst, in de meest illusoire wereld te verplaatsen. Overigens is de aldaar beschikbare hoeveelheid gevarieerde opnamen van allerhande lawaai en gerucht van die aard, dat de leek aan een soort alchemie-van-het-geluid gaat geloven.

De deelnemers verlieten het gebouw — waar men niet alléén en o.m. kunstmatig lawaai maakt, doch ook, met behulp van tapijten, gordijnen, dubbele ramen, enz., lawaai dempt, — onder een diepe indruk van voldane verwondering.

Omdat de zon dan toch doorgebroken was werd even naar Groenendaal gereden, doch toen men uitstapte, ging het weer aan het regenen en was het spijtig dat er niet kan gewandeld worden.

Na een verpozing bij koffiepot en bierpint, toerden men terug naar Brussel, waar men te gast was in het N.I.R., voor een concert van het Omroeporkest, onder leiding van Jef Verhelst, dat zeer geapprecieerd werd.

M.d.C.

VERENIGING «DE JONGE BALIE BIJ DE HOGE RAAD DER NEDERLANDEN»

Op 16 Juni l.l. had te 's Gravenhage de plechtige sluitingsvergadering plaats van «De Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden».

Inderdaad anders dan ten onzent, wordt bij onze zustervereniging het rechterlijk jaar, in stede van geopend te worden verklaard op een openingszitting, met een gelijkaardige plechtigheid besloten.

Wij hadden het voorrecht op deze feestelijkheden uitgenodigd te zijn, en getuigen graag van de buitengewone luister waarmede zij gepaard gingen.

Maar meer nog werden wij diep getroffen door de lieftalligheid en gulhartigheid van de ontvangst, die onze confraters ons hadden voorbehouden.

Reeds op Vrijdag 15 Juni rond 17 u. werden wij opgewacht door de Voorzitter Mr S. L. Buruma, omringd van de Secretaris Mr J. J. Van den Biessen, en het voltallig bureau.

De schitterende receptie betiteld als «informeel» ging door in het Hotel Kurhaus te Scheveningen en werd gevolgd door een fijn diner.

Het weder was van de partij en het was heerlijk in een sfeer van gemoedelijke confraterniteit op het prachtige terras te mogen genieten van het zicht op het wijde strand van Scheveningen en de machtige Noordzee, aan dewelke een schitterende zon, waarvan wij dit jaar nog niet veel hadden mogen genieten, nog meer charme gaf.

Weldra kwamen de vrienden-delegaties uit Parijs, uit Amsterdam en Rotterdam en uit de verschillende Belgische Balies toe. Onze Nederlandse Confraters uit Den Haag, zowel de lieftallige dames als de heren, hadden er aan gehouden aldaar zeer talrijk aanwezig te zijn. Velen waren vergezeld van hun echtgenote. Dit bijzonder blijk van sympathie werd dan ook door ons bijzonder gewaardeerd.

De verschillende ontvangsten van die dag waren met één woord: schitterend.

Zaterdag 16 Juni vingen de officiële plechtigheden aan met een ontvangst op het Stadhuis te 's Gravenhage, waar wij werden opgewacht door de Heer Nysingh, Deken van de Raad von Toezicht en Discipline bij de Hoge Raad, die op de hem zo gekende en gewaardeerde vriendelijke wijze de voorstellingen deed, de Heer Schokking, burgemeester, die ons de welkomsgroet van de stad bracht en waarvan de keurige rede beantwoord werd namens de vreemde delegaties door de Heren Stafhouders Toulouse en Thevenet, respectievelijk uit Parijs en Brussel.

Het is opvallend dat de ongekende bouwmeester van dit oude stadhuis in Renaissance-stijl opgericht, zich werkelijk heeft geïnspireerd op het stadhuis van Antwerpen, dat veel groter van omvang is, maar dagtekent uit dezelfde periode.

Na de erewijn was het een fijne lunch in één der oude restaurants van Den Haag om dan, in de prachtige moderne vergaderzaal van de Hoge Raad der Nederlanden, de plechtige sluitingszitting bij te wonen.

De vergadering werd voorgezeten door de Voorzitter der Jonge Balie Mr Naruma, omringd van de Heer Deken Nysingh, van een hoge magistraat van het Internationaal Gerechtshof, een afgevaardigde van de Minister van Justitie, de Voorzitter en de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad; de Stafhouders van Parijs, Brussel, Amsterdam, Rotterdam en van de meeste Belgische Balies, waaronder Meester Camille Van der Planken, Stafhouder van Antwerpen. In de zaal de afgevaardigden der Nederlandse en der

vreemde Balies, tal van hoge magistraten en de meeste advocaten van Den Haag.

Na een welkomsgroet van de Voorzitter en een toespraak namens het Internationaal Gerechtshof en namens de Heer Minister van Justitie werd het woord verleend aan gewezen Deken Mr Van Doren, om de welsprekendheidsprijs van het jaar te overhandigen aan de laureaat.

Deken Van Doren herinnerde eraan hoe hij er, vijf jaar terug, toe kwam deze prijs te stichten en lichtte er de betekenis van toe. Hij verheugde er zich over dat, na een zo korte tijdspanne, de wedijver tussen de jongeren meer en meer toegenomen had en dat de uitslagen, zowel wat betreft de sierlijkheid van de vorm als de degelijkheid van de inhoud, schitterend waren.

Tenslotte overhandigde hij, onder ovatie van de vergadering, de eerste prijs, zijnde een kostbare ere-beker aan Mr De Groot, die reeds voor de tweede maal de prijswinnaar is. Wij bieden de laureaat van harte onze welgemeende gelukwensen aan.

En zo kwam de beurt aan de huidige eminente Deken bij de Hoge Raad, de alom gekende, vereerde en geliefde Mr Nysingh, die de vreemde delegaties toesprak en welkom heette.

Hij wees op het belang van deze bijeenkomst, die de advocaten der verschillende vriendenlanden bijeenbrengt ter gelegenheid van deze manifestatie van intellectueel leven en hen alzo nauwere vriendschapsbanden doen aanknopen, die ongetwijfeld het hunne bijbrengen tot de goede verstandhouding tussen onze verschillende vriendenlanden.

Verder sprak hij in zijn keurige en tevens eenvoudig-sierlijke taal, de jongeren toe en wees op de hoge betekenis van het beroep van advocaat, op de eer die aan de dragers van de toga toekomt en op de plichten die het beroep aan zijn leden oplegt.

Hij verklaarde namelijk: « Wanneer een advocaat zich in een moment van depressie geneigd moest gevoelen een daad van zwakheid op beroepsgebied te stellen, dat hij zich steeds indachtig weze, dat hij daardoor niet alleen zich zelve, maar gans de Orde zou ontoren. »

Ware woorden van een groot stafhouder.

In dezelfde verheven orde van gedachte werd dan een diep doordachte rede uitgesproken door Mr Nygh, die handelde over « De Ereregelen van het beroep van advocaat ». De voordrachtgever, die zich hoofdzakelijk plaatste op historisch gebied, bewees, dat sinds de oudste tijden ereregelen in ons beroep bestonden en dat om reden dat deze zo hoog verheven waren, zij in de grondprincipen weinig hebben moeten evolueren, buiten enkele aanpassingen aan nieuwe feitelijke toestanden.

Ten slotte handelde Mr Vermeulen, in de Franse taal, over het onderwerp « Quatre Opinions sur la profession d'avocat ».

Met veel humor en pittige aanhalingen schetste hij de opinies, die de machthebbers en de regeringen, de magistratuur, de advocaten zelf en eindelijk het publiek dikwijls verkondigen over ons beroep.

Beide voordrachten genoten de grootste bijval en werden met geestdriftig applaus begroet.

Hiermede werd deze plechtige zitting besloten en ging het terug naar het Kurhaus, waar een ontvangst plaats had door de Raad van Toezicht en Discipline bij de Hoge Raad, gevolgd door een puik banket, aangeboden aan de vreemde gasten.

Hier nog werden, na de hulde aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, verschillende tafelredevoeringen uitgesproken, die allen de vriendschap tus-

sen onze landen en de confraterniteit tussen alle confraters huldigden.

's Anderendaags boden de Heer Deken en Mevrouw Nysingh aan de HH. Stafhouders een fijn en prachtig afscheidsdiner aan, hetwelk zonder twijfel mag betiteld als de meest heerlijke bekroning dezer onvergetelijke feestelijkheden.

Wij danken de Nederlandse confraters voor hun gul onthaal en voor de oprechte vriendschap die zij ons betuigd hebben. Wij zullen er een blijvende herinnering aan behouden.

En zo vertrokken de Antwerpse afgevaardigden terug naar onze Scheldestad onder de controle van de meest liefvallige begeleiding aan wien onze sympathieke stafhouder, in zijn goedheid en vertrouwen, niet gearzeld had onze bescherming toe te vertrouwen.

J.v.C.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België - 41e Jaargang 1951, n° 3.

R. Van Lennep: Het begrip Publieke Orde in Belgisch Recht. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Gemeenterecht - 6° afl., Juni 1951. Lager Onderwijs. — Ontvanger. — Openbare Onderstand. — Begroting. — Benoemingen. — Gezworenen. — Krankzinnigen. — Stedebouw. — Waterlopen.

Nederlands Juristenblad - 23 Juni 1951, afl. 25. Prof. Mr Nè Okma: Burgerlijk Bewijs. — Prof. Mr J. V. Rijpperda Wierdsma: Delegatie van Regelingsbevoegdheid.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - afl. 4196 van 23 Juni 1951.

Mr Th. A. Versteeg: Splitsing van den eigendom van een gebouw in appartementen. — Mr C. L. Torley Duwel: Aantekeningen naar aanleiding van het ontwerp van wet houdende voorziening ter wegneming van staatloosheid.

Journal des Tribunaux.

Jean G. Renaud: La loi du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux en vue de la protection du fonds de commerce.

Recueil général de l'enregistrement et du notariat - Juin 1951.

R. Thiry: Du concours du gage sur fonds de commerce et de l'hypothèque en matière de meubles immobilisés par destination.

Revue de l'administration et du droit administratif de la Belgique - 6° livraison 1951.

L. Stichelbaudt: L'adoption légale des enfants mineurs.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation - 7 juin 1951, 22° cahier.

Lepargneur Hubert: L'obligation de fairness dans le droit des sociétés commerciales au Etats-Unis. 14 juin 1951, 23° cahier.

Navatte Bernard: La fraude et l'habileté en droit fiscal. — Mr R. Savatier: Le partage des produits de la métairie: l'application du tiercement à toutes les catégories de produits. — M. Georges Ripert: La nullité des clauses d'échelle mobile dans le prêt d'argent.